ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար

Տարեկան	7	մէճիտ
Վեցամսեայ	3 1/2	»
Եռամսեայ	2	»
Օտար երկիրներու համար	40	Ֆր.
Վեցամսեայ	20	»
Եռամսեայ	10	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։

Նամակները կ'ուղղուին առ Տէր եւ Տնօրէնն
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԴՐԱՄԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"پوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
بوزانت کچیان
طبع و ادارەخانەسی باب عالی جادەسندە ۳۸ نومرولی
دائرۂ مخصوصەدەدر

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bâb Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 129 | ՈՒՐԲԱԹ 1897 ԱՊՐԻԼ 4/16 | 14 ԶԻԼԳԱՏԷ 1314. | 4 ՆԻՍԱՆ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 129

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/16 ԱՊՐԻԼ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ՈՐԲԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Պատ. բարեկամ մը Ապր. 1/13 Թուով հետեւեալը կը գրէ մեզ Իզմիրէ.

«Ազգ. Թերթերու մէջ որբերու մասին հաղորդուած տեղեկութիւններ հոս Իզմիրի երիտասարդութիւնն եւս քաջալերեցին կուռմի ձեռնարկ մը սկսելու, և այն աղոց գէթ մէկ պզտիկ մասին վրայ խնամոտ ձեռն կարկառելու։ Ընկերութեան մը մէջ Բիւզանդիոնը կը կարդայի Թէ ինչպէս օտար բարեպաշտ ընկերութիւնք կ'որդեգրեն, կ'առնեն, կը տանին մեր անտէրունչ որբերը խնամելու, պատսպարելու համար, եւն։ Ցանկալի ներկայից մէկն եւս ինձ հարցնելու Թէ ի՛նչ գաղափար ունիմ օտար երկիր գացող որբերու ապագայ վիճակի մասին, Թէ արդեօք մասին կրնա՞նք յոյս մ'ունենալ, Թէ պիտի վերադառնա՞ն հայրենի երկիրն և օգտակար անդամներ պիտի ըլլա՞ն։ Չկրցի կանխակալ կարծիք մը յայտնել այս մասին, բայց ուրիշներ եւ լան հաստատելու Թէ աղուոր գծրտապահ կորսուած կը համարուին։ Թեր ու դէմ բացատրութիւններէ ետքը խորհեցանք ա՛յնքան տաքցաւ որ ըսին Թէ ինչո՞ւ մենք Իզմիրցիքս անտարբեր մնանք այսպիսի պարագայի մը մէջ, ինչո՞ւ մենք ալ չձեռնարկենք գործի։ Իսկոյն որոշուեցաւ հետեւեալ գիշերը ներկայից մէկուն տան մէջ գումարուիլ։ Իրօք ալ հաւաքուեցան բաւական Թուով երիտասարդներ. Ներկաներն իրր անդամ նշանակուելով, ձեռնարկուեցաւ Ընդհ. Ժողովոյ դիւանի ընտրութեան, որոյ արդիւնք եղաւ Ատենապետ Հայրապետ Շահում, Ատենադպիր Յովհ. Տէր-պետրեան էֆ.ք։ Վարչային խորհրդոյ եօթն անդամներ քուէից առաւելութեամբ ընտրուեցան. կը նշանակենք քուէի շատութեան կարգով. Տիրան Դաղարեան, Աւետիս Տիվրիկեան, Ռուբէն Որբերեան, Ստեփան Սիմոնքեան, Յովհաննէս Աւագեան, Արմենակ Մինասեան և Պետրոս Եաղճեան էֆ.ք։ Գործադիր ժողովն իր գլուխը կազմեց այսպէս. Ատենապետ Տիրան Դաղարեան, Ատենադպիր Ռուբէն Որբերեան և Գանձապետ Յովհ. Աւագեան էֆ.ք։ Նիւթական նպաստի համար ամէն կողմէ, ամէն տարրերէ կարեւոր խոստումներ եղան, այսինքն՝ մինչեւ իսկ չաքաթական ոսկի մը վճարողներ պիտի գտնուին։ Սոյն Մանկերու Որբանոցին համար ամէն կողմէ դիմումներ եղան ժամ առաջ գործադրութեան սկսելու։ Կը յուսացուի Թէ Որբախնամ Ընկերութիւնը պիտի կարենայ 40-60 մանչ որբ խնամել։»

Շատ գոհ եղանք յարգոյ Թղթակցին այս տողերը կարդալով։ Շատ ժամանակ կայ որ Իզմիրէն այդքան բարի լուր մը չէինք արձանագրած «Բիւզանդիոն»ի մէջ։ Խելքի և զգացումի վերաբերեալ գործերու մէջ Իզմիրցիք մեզմէ սովրելիք բան մը չունին։ Արդէն գիտենք որ անոնց մտաւոր մակարդակը չի տարբերիր Պոլսոյ մտաւոր մակարդակէն և՝ իրենց խօսքով՝ Եւրոպացւոց իսկ է քան զՊոլսեցւոցն։ Զգացումի գալով, անոնք նոյնքան հարազատ զաւակներ են Հայ. Եկեղեցւոյ որքան ո և է ազգային։ Բայց միակ վտանգն այս է որ՝ չափազանց աշխարհաքաղաքացի միջավայրի մը մէջ ապրելով մի գուցէ բԹացած ըլլան իրենց բարեպաշտական ու բարեգործական զգացումներ։ Յարգոյ Թղթակցին զրկածին նման լուրեր կուգան այս երկիւղն ալ փարատելու։ Իրաւ, որբերու նկատմամբ ծանուցուած ձեռնարկը գիպուածաւ եղեր է, անպաշտօն գումարումով մը, ո՛չ Թէ՝ որպէս Էտիրնէի մէջ՝ տեղւոյն Հոգեւոր Հովիւին նախագահութեան տակ պաշտօնական ձեւով մը։ Բայց ձեւն անկարեւոր է։ Արդիւնքն է դիտելի, որ վերին աստիճանի պատուաբեր է։ 40էն մինչեւ 60 որբի խօսք կայ նամակին մէջ։ Մեք ապահով ենք որ Իզմիր, իր հասարակութեան փոքր Թիւին հակառակ իր մեծ սրտով, աւելին ալ կարող է ընել, ու վստահ ենք Թէ պիտի ընէ՝ քանի որ գործին վրայ տաքնայ, քանի որ իր մէջ տեսնէ գալիք որբերն և այն անմեղներուն բերնէն իմանայ անոնց աղքատիկ վիճակին մանրամասնութիւններն, որք հարկաւ աւելի գլուրաւ կը չարժեն մարդասիրական զգացումները քան Թուղթի վրայ կարդացուած ո և է Թղթակցութիւն կամ խմբագրական և բեմէն լսուած հռետորական ո և է բանաձեւ։

Նամակագիրը կը հարցնէ մեզ Թէ ի՛նչպէս կարելի է հաստատուն հիման վրայ դնել Իզմիրի մէջ ձեռնարկուած այս բարեգործութիւն, և անոր տեւականութիւնն ապահովել։ Մեր մասին, մաքի աւելորդ յոգնութիւն կը սեպենք այնքան հեռուն մտածել։ Գործին պայմաններն ինքնին պիտի գծուին որոշուին քանի որ գործն յառաջ երթայ։ Ամէնէն հաստատուն հիմը բարեգործութեան ազնիւ զգացումն է։ Այն զգացումն ալ, ինչպէս ըսինք, երԹալով պիտի տաքնայ, քանի որ ամէն ոք սկսի որբերն որդեգրել արդեամբ և ոչ Թէ լոկ խօսքով։ Ձեռնարկութեան նիւթական պայմաններուն նկատմամբ Ազգ. Պատրիարքարանը կանոնագիր մը յօրինելու վրայ է։ Մնացեալն ամէն քաղաք կրնայ որոշել իր աւելի յարմար գտած եղանակաւ։ Որբերուն համար ազգային կամ ընտանեկան յարկ մը և հաւաքաբար որդեգրուածներուն համար ալ բաժանորդագրութիւն մը էական պայմաններն են հարկաւ։ Մնացեալն ինքնին պիտի գայ, և քանի որ խօսքերնիս Իզմիրի համար է, կը կրկնենք Թէ այդքան տարրական բարեգործութեան մը մէջ մեր Իզմիրցի պատուական եղբայրներուն խելք սովրեցնելը մեք մեր մասին աններելի յաւակնութիւն կը համարենք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ Ի ԲԱՂԷՇ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

Եկեղեցիներուն և դպրոցներուն վիճակը.—Զօրաժեններուն ընԹացքը ժողովրդին հանդէպ. — Հարուստ մը կ'ուղէ։

ՊԻԹԼԻՍ, 10 մարտ, 97.

Քաղաքիս Հինգ-Մորան եկեղեցւոյ դպրոցն, որ մի քանի ամիսէ ի վեր կանոնաւոր վիճակ մ'ունէր և այնչափ բաղձացեալ կեդրոնականի դիրքն ստացած էր, հետզհետէ կը լուծուի. դասատուներէն երկուքն հրաժարած են և մնացեալ երկուքը կ'ըսուի Թէ Զատկին պիտի ձեռնԹափ լինին։ Այս վախճանը խիստ ցաւալի է։ Այս դպրոցն, որ միմիայն դասատուաց նախաձեռնուԹեամբ բացուած էր, պարտ էր ժողովրդեան ջերմ համակրութեան արժանանալ և չուտ լքանող դասատուներն ալ պարտէին քիչ մ'աւելի տոկունութիւն ունենալ, ի նկատ առնելով տնտեսական վիճակն և Առաջնորդարանի անկերպարան դրութիւնը։ Ահա մեր վարժարանաց անբարեկարգութեան գլխաւոր պատճառները. 1. Առաջնորդարանի անկերպարան վիճակը չատ տարիներէ ի վեր, որով ո՛չ ուսումնական և ոչ Թաղական կանոնաւոր խորհուրդներ կրցած ենք ունենալ։ 2. Դպրոցական եկամուտներուն ներքուն վիճակը։ Քաղաքիս ոչ մի դպրոցն հաստատուն եկամուտ ունի, ծախսերն հոգացուած են ցարդ Թոշակներով եւ եկեղեցւոյ երեցփոխին կողմէ իրր՝ չնորհ վճարուած չնչին գումարներով։ Երբեք մեր մէջ համոզում չկայ Թէ եկեղեցւոյ կալուածոց հասոյթները գլխաւորապէս դպրոցի համար են։ Թաղական աղան դպրոցն եկեղեցւոյ անհաշտ Թշնամին կը սեպէ։ Նորա կարծիքով եկեղեցւոյ կալուածական հասոյթները սահմանուած են միայն նորոգութեանց. 150 ոսկի հասոյթ ունեցող եկեղեցւոյն Թաղականներն ամէն տարի պատճառներ կը գտնեն կարծեցեալ նորոգութիւններ ընելու (հաշիւներու մէջ իրենք գիրենք և աշխատաւորԹեանց մէջ իրենց մարդիկը չահեցնելու համար գուցէ)։ Երբեմն ալ աւելցած դրամները տոկոսի կը սրուին այս ինչին կամ այն ինչին քով, և ահա մի քանի տարի յետոյ այդ գումարները կը կորսուին։ Ո՛րչափ վանքերու և եկեղեցեաց այս տեսակ գումարներ կան ասոր և անոր կոկորդը մնացած, մինչդեռ անդին մեր մատաղ սերունդն է որ կը տուժէ։ 3. Դասատուաց տեղացի չլինելը։ Մինչ ունեցած ենք օտարաքաղաքացի դասատուներ, Վանէ, Մուշէ, մինչեւ իսկ Խնուսէ, Զմշկածագէ և Սղերդէ։ Այս դասատուներ չտոկալով Թաղական կարգ մը սնյաբարոյութեանց, ամենքն ալ նիւԹական կարօտ մարդիկ, կը Թողուն կը մեկնին երր Թոշակներն անվճար կը մնան, կամ երբ աղայի մէկին սակաւամթեան զոհուած ըլլալով անհաշտ ատելութիւնն իրենց դէմ գրգռած կ'ըլլան։ Օտարաքաղաքացի դասատուներէն ամէնէն աւելի երկար տեղը մնացողներն են երկու հոգի, մին Վանեցի և միւսը Զմշկածագցի. բաւական Թուով աշակերտներ հասուցած են, բայց կ'իմանանք որ յառաջիկայ ամառան մեկնելու կը պատրաստուին։ 4. Մեր դպրոցներու չէնքի և կահաւորման պակասութիւններ, որով կը վտանգուի մեր մատաղ սերնդի առողջութիւնը։ Միայն Ս. Գէորգի դպրոցը կրնայ պարունակել 120 աշակերտ, միւսներն հազիւ իւրաքանչիւրը 40-50 աշակերտ։ Քաղաքիս տղայոց մեծ մասը դուրս կը մնան եւ կը ստիպուին յաճախել Բողոքականաց եւ այլոց ծաղկոցները։ Մեր դպրոցներ ամենքն ալ սալայատակ են, խիստ վնասակար տղոց առողջութեան. չունին կանոնաւոր գրասեղան, գրադարան, աշխարհացոյց և գրատախտակ։ Անկարելի է նիւթական այս պահանջներն հասկնալի ընել աղաներուն, անոնց կարծիքով աւելորդ ծախսեր են։ Հինգ-Մորանի վարժարանին հարկ կը լինի դուռ մը շինել տալ, բայց վա՛յ օրէից և եկեղեցեաց այս տարուան հոգաբարձու պարոնը չի բարեհաճիր այդ չնչին ծախքին, մինչդեռ մօտ 400 ոսկի եկամուտ մը ձեռքին մէջ խաղ պէս կը հալեցնէ խանգարուած խանութներ վերանորոգելու։ Դասատուներն, որք այս տարի չափազանց զոհողութիւններ ըրած են, կը ստիպուին իրենք շինել տալ դուռն և հոգալ դպրոցի միւս նիւթական պէտքերն, ինչպէս վառարան, եւն։

Ցուցնելով մեր կրԹական գործին յետամնացութեան պատճառները, կ'եզրակացնենք որ հարկ է նախ՝ Պատրիարքարանը փութայ չուտով լուծել տեղւոյս առաջնորդական խնդիրն։ 2. Ժողովուրդը խորհելով իր զաւակաց ապագային վրայ, չսպասէ մինչեւ որ Առաջնորդարանը բարեկարգուի, այլ ինքն ընտրէ մի քանի բանիբուն անձերէ բաղկացեալ հոգաբարձու մարմին մը ընդհ. վարժարանաց համար և զանոնք մատակարարէ եկեղեցական կալուածոց հասոյթներով և չատ չծանրանալով ժողովրդեան աղքատ քսակին վրայ։ 3. Պէտք է պահել վարժարանաց արդի կազմութիւնը, Թողլով Հինգ-Մորանն իրր կեդրոնական բարձրագոյն նախակրթարան, իսկ միւսներն իրր տարրական նախակրթարաններ, կապելով իրարու հետ մի ծրագրով և նիւթական ու բարոյական միակ մատակարարութեամբ։ 4. Ընդհանուր համաձայնութեամբ հոգալ դպրոցական անհրաժեշտ պէտքեր (ինչպէս գրասեղան, եւն.) և կամաց կամաց ընդարձակել դպրոցներու չէնքերն, աւելի աշակերտ կարենալ պարունակելու համար։ 5. Պէտք է քաջալերել և դէպի յառաջդիմութիւն մղել տեղացի դասատուներն, որպէսզի ի վերջոյ Բաղէշ ուրիշ քաղաքներու կարօտ չմնի դասատուի համար։ 6. Ներկայ դասատուաց հետ (դեռ անոնք չմեկնած) փութալ կնքել մի քանի տարուան պայմանագիր, որպէսզի կարենան մի քանի կարգ ընթացաւարտներ հանել հետզհետէ։

*** Ամսոյս 6ին մեռաւ տեղւոյս հոմբաւոր հարուստներէն Աւետիս Խաչմանուկեան։ 40 տարիէ ի վեր վարած է կառավարական պաշտօններ։ Կտակեց որ զինք Թաղեն իր օղասուն քէօշկին մօտ արտին մէջ։ Մարմինն առանց եկեղեցի փոխադրուելու տարուեցաւ ուղղակի յիշեալ տեղ պատրաստուած գերեզմաննոցն։ Երեւակայելու է զարմանքը միամիտ ժողովրդեան որ հանդիսատես եղաւ այս տարօրինակութեան։ Ի յարգանս, ստուար բազմութիւն փութացած էր ըստ տեղական սովորութեան մի մի մոմ վառել նորա գերեզմանին վրայ։ Այս կտակով ի յայտ կուգայ մեր աղաներու կրօնական զգացման նուազման մի յայտնի ապացոյցը։ —Ալ մեր մէջ գրեթէ հազուագիւտ կը դառնան հին ժամանակաց բարի և հոգեւոր մտախնդիրներու տիպարները։ Նորերն իրենց ազնուականութեան մէկ կնիքը կը համարին կարծես կրօնական սառնութիւնը։ Իր կտակագրէն, որ Առաջնորդարան բերուած է վաւերացուելու համար, կը տեսնուի որ խիղճ չէ ըրած եկեղեցական կալուածոց մէկ-երկուքն իւրացնելու և այնպէս կտակելու իր զաւակաց։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի)

Խաղ և արբեցութիւն. — Երիտասարդներն և որբեր որդեգրելու գաղափարը. —Լրագրի մակաբոյծներ. — Դպրոց. — Ամօթ մեզի.

ԱՏԱԲԱԶԱՐ, 1 Ապրիլ, 97.

Խաղ և արբեցութիւն՝ ահա քաղաքիս ընկերական և ընտանեկան բարոյականի սպառնացող երկու համաճարակներ, որոց ծառայման ամէնէն աւելի պատանի ու երիտասարդներն են որ կը սատարեն։ Բչ. առտու կանուխ չուկայ կը վազէ ամէն մարդ. մեր պազարի օրն է այն, տօնավաճառի մանրանկար. ամէն մարդ իր գործին գլուխը ըլլալ պէտք չունի՞ գոնէ այսօր։ Այցելէ սրճարաններն, և պիտի տեսնես որ փէքֆա և փիզիւլա-նութիւն ըսուած Թղթախաղի սեղաններուն չուրջ լեփ լեցուն են ու այսպէս կը չարունակեն ամէն օր մէկ... երկու... երեք փարա... մինչեւ իրիկուն. հաւսկ ուրիշներ չուկայէն դէպ ի Գարա-Աղաճ կ'անցնին կոնծելով վերջացնելու համար օրը։ Գարա-Աղաճ չուկային և հայոց Թաղերուն մէջտեղ կը գտնուի, ուր կան քաղաքիս բոլոր գինետուն-պրօտարաններն. հոս է որ մանաւանդ կիրակիի խաղն ու արբեցութիւն իրենց բովանդակ Թափով երեւան կուգան. առտուընէ մինչեւ իրիկուն անընդատ գործունէութիւն կայ հոն՝ ամառ Թէ ձմեռ, աչուն Թէ գարուն։

*** Անցեալ օր Բիւզանդիոնի Ազգ. Լուրերու գլուխը գրուած էր՝ որբեր որդեգրելու համար Պատրիարքական Շրջաբերականը։ Սրճարանին մէջ երիտասարդ մը կարդալէ զկնի մատիտով հաշիւներ ըրաւ, որմէ ետք քիչ մը անդին խաղալէ նոր դադրող խումբ մը երիտասարդներու մօտ երԹալով, Բիւզանդիոնի այդ մասն անոնց ալ կարդալէ վերջ սկսաւ խօսիլ. «... Հիմակ ամենքս ալ գիտենք որ մեր հարուստներն հոս պիտի չուզեն երբեք իրենց տղոց հետ խոկ ամուսնել իրենց ընտանեկան յարկերու տակ որբ կամ որբուհի. սակայն գոնէ տարեկան տո՞ւրք մ'ալ պիտի չտան, եթէ որբախնամ յանձնախումբ մը կազմուի ու 10-15 որբեր բերուելով մասնաւոր չէնքի մը մէջ պատսպարուին. մեծ գումարի հարկ չկայ. 20-30 կարող անձնաւորութիւններ առ այժմ տարեկան 5-6 ոսկիի տուրք մը միայն տան, ժողովուրդն ալ պիտի մասնակցի, կարելի պիտի ըլլայ մինչեւ իսկ փոքրիկ որբանոց մը, որ մարդասիրական մեծ գործ մը ըլլալէն զատ ժողովրդին զգացումները կրԹելու, ազնուացնելու պիտի նպաստէ...։» Թեր ու դէմ կարծիքներու հարկ չի Թողուր հարուստ երիտասարդ մը որ կը պատասխանէ անմիջապէս. «Ալէմէլ ալլըմ փուլը կշտացուցած է այս պարոնն, անոր համար այսպէս կը խօսի...։» Իր պատասխանութիւնն արդէն իսկ չէ՞ն վճռեր իր այդ խօսքերը։

*** Թէեւ չատ գրուած է ձրի լրագիր կարդացողներու մասին, բայց տակաւին, կարծեմ գործնական դարման մը չառաջարկուեցաւ առաջքն առնելու։ Հոս ալ կան լրագրի մակաբոյծներ որք բաժանորդի գլխուն վերեւ կանգնած են Թղթաբերէն առաջ, և Թերթը գալուն պէս առաջ իրենք կ'ըլլան կարդացողը։ Եւ սոյնք հարուստներէն են. (միԹէ աղքատը կը համարձակի՞). Հարուստներ՝ որք պարտին իրենց դիրքին ու համբաւին պատշաճ համար մէկէ աւելի օրինակներ գնել և տալ ուրիշ անկարողներու որ կարդան, և ոչ Թէ իրենք մուրացկանութեամբ կարդան։ Դարման.—Ես կ'առաջարկեմ որ լրագիրներն ազդարարեն նախ, և եԹէ տակաւին գտնուին անանկներ որ չուզեն հրաժարիլ այդ մուրացկանութիւնէն, յանձնարարեն իրենց վստահելի և պատուաւոր Թղթակիցներուն որ յայտնեն յանուանէ այնպիսիներ ծանօԹացնելով հրապարակաւ։ Լրագիրք եԹէ ամիս մը միայն իրենց սիւնակներու մի փոքր անկիւնն յատկացնեն այդպիսիներու անուանց հրատարակման, վստահ եմ որ պիտի վերնայ այս համաճարակը։

*** Մեր դպրոցներ չպիտի յառաջդիմեն. այս համոզման կը բերէ զիս վերջապէս մեր քաղաքի դպրոցական պաշտօնէութեանց ընԹացքն։ Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանամ որ Ս. Հ. Թաղի Թաղականութիւն, Հոգաբարձութիւն, տեսչութիւն և ուսուցչութիւն ամէնքն ալ իրարու հակակիր են և դպրոցն անձնական կիրքերու և հաշիւներու Թատր ըրած են։ Դէպքը չպիտի պատմեմ, զի նպատակս ոչ եԹէ իրենց արժանի խայտառակութեամբը մատնանիշ ընել է յանցաւորներն՝ որք ծանօԹ են արդէն ողջամիտ անձերու, այլ աղաչել իրենց որ խղճան։ (Ուրիշ Թղթակից մը Ատաբազարէ կը գրէ մեզ Թէ Ղալաթիոյ Կեդրոնական Վարժարանի նախկին ուսանող մը որ Ատաբազարի վարժարանին մէջ ուսուցչի պաշտօն կը վարէր, բարձր կարգի աշակերտուհիներուն ինչ ինչ նամակներ գրելուն պատճառաւ, աշակերտուհիներուն բողոքին վրայ պաշտօնանկ եղած է։)

*** Ամօ՛Թ մեզի... ա՛յս եղաւ ամէն զգայուն անձի բացագանչութիւնն, երբ Թերթերու մէջ կարդացինք Թէ Պարտիզակցիք աղքատներու նպաստելու համար եղած Պատրիարքական հրաւէրին գործնականապէս պատասխանած են։ Պարտիզակ նիւթական և առեւտրական տեսակէտով քաղաքիս հետ այնպէս կը համեմատի ինչպէս մէկն առ հինգ, բայց բարոյապէս՝ որպէս առ հասարակ տեսնուած է ու կը տեսնուի, այնպէս՝ ինչպէս 10 առ մէկ։ Թող ներեն քաղաքացիներս, այս անգամ միայն Թերթերուն մատնանիշ ընելուս, ուրիշ անգամ մ'ալ դարմաններուն վրայ կը խօսինք։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Նոր չիճուկներ (սէրօմ). — Փողոցները մաքրելու նոր միջոցներ. — Նէրվէկ մեքենան։

Ծնճարուժութիւնը միշտ օրուան խնդիրն է բժշկական աշխարհին մէջ։ Օր նոր, չիճուկ նորը. կնճռմունքի ու ժանտախտի չիճուկներէն վերջ, որք սաւել կամ նուազ յաջողութեամբ կը փորձուին, կարգն եկած է Թոքախտի չիճուկին։ Այս ահեղ ախտը Թէեւ նոյն տարափոխիկ հիւանդութեանց պէս ալ մուկ չի յարուցաներ, սակայն ստոյգ է որ ամէն օր մարդկային ծաղիկներ կը տառանորդէ անդուլ և անչչուկ։ Տոքթ. Քոխ, այս գերմանացի վարպետն, որոյ հակաԹոքախտային կարծեցեալ բուժադեղը, քանի մը տարի առաջ, պահ մը յուսոյ ճառագայթ մը ցոլացուց հէք Թոքախտաւորներուն համար և այնքան վիվլուկ հանեց բժշկական աշխարհին մէջ, կ'երեւի Թէ այս գիւտին պատիւը գերմանացի ուրիշ միքրոպաբանի մը Թողած է։ Միւնիխի բժշկական Թերթին խօսքին նայելով, ծանօԹ միքրոպաբան Տքթ. Նիքէման յաջողեր է ձեռք բերել հակաԹոքախտային յոյժ ազդեցիկ չիճուկ մը։ Ճարոնական ձիերէն յետոյ, այս անգամ այծերն են որ մարդկութեան կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցանելու կը կոչուին, վասն զի գերմանացի Հիրոֆրագն այս մօրուսնի ու կոմչոտ եղբայրներուն կը պարտի իր ախտաբոյժ չիճուկն։ Հնդկախոզերու վրայ կատարուած փորձերով տեսնուեր է որ այս չիճուկը Թոքախտի երեւան գալը կ'արգիլէր, երբ Թոքախտի չարութիւն պատուաստումէն մինչեւ 18 օր վերջ չիճուկը ներարկուէր։ Այս արդիւնքը կատարելապէս ձեռք բերելու համար, ներարկումը չարունակելու է եղեր մինչեւ երկու-երեք ամիս։ Սակայն աւելի քան երեւուն օրէ ի վեր Թոքախտաւոր դարձած անասնոց վրայ, այս ներարկման ազդեցութիւնը նուազ նպաստաւոր կը դառնայ եղեր։ Իսկ մարդոց վրայ կատարուած փորձերն հաստատեր են որ եթէ Թոքախտը նոր սկսած է, այս չիճուկին ներարկութիւնք մեծ բարուքում մը յառաջ կը բերեն հիւանդին ընդհ. վիճակին մէջ, պակսեցնելով հազը, մաղասը (պալղամ), և Թոքին մէջ գտնուած միքրոպներն հետզհետէ անհետացնելով։ Այս բոլոր կէտերը մանրամասնօրէն պիտի ուսումնասիրուին եղեր կարեւոր երկասիրութեան մը մէջ զոր հեղինակը պիտի հրատարակէ ի մօտոյ։ Մաղթենք որ իր հայրենակցին պէս յուսախաբ չըլլայ, պահ մը մինչեւ աստուածացած բարձրանալէ յետոյ, քանի որ իր գիւտն իրրեւ կատարեալ հռչակելէ առաջ, բժշկական աշխարհի դատաստանին ներկայացնելու խոհականութիւնը կ'ունենայ։

*** Զգայուն տրտմածին ձեռնաչխատութեան տեղ, անզգայ մեքենային աշխատութիւնը գնելու մոլեգին ոգին ամէնէն աւելի Ամերիկայի մէջ կը տիրապետէ։ Զմեռ տանն, մեծ քաղաքներուն փողոցները ձիւնակոյտերէն մաքրելու գործը ցարդ հազարաւոր հէք գործաւորներու կը յանձնուէր, որք տարւոյն մէջ, գէԹ մի քանի օր, այս երկնային սպիտակ պարգեւէն կ'ակնկալէին իրենց ապրուստը. սակայն այսուհետեւ անոնք ալ մեզի պէս պիտի գոչեն, «գործ չկա՛յ»։

Ձեան խնդիրը, Միացեալ Նահանգաց մէջ, եւրոպական երկիրներէն աւելի սպառնալի վիճակ մը ունի, քանի որ օդերեւութաբանական երեւոյթք չատ աւելի սաստկութեամբ ի յայտ կուգան Ատլանտեանէն անդին, և ամերիկեան մեծ քաղաքներու մէջ շրջագայութիւնք չատ աւելի հոծ են։ Նիւ-Եորքի մէջ, ձեան մէկ մի սաստիկ փոԹորիկէ վերջ, քաղաքապետութիւնը պարտաւոր է քանի մը հազար գործաւոր վարձել, 3—4000 ճնճասայլ չարժուն վիճակի մէջ դնել, 3—600,000 Ֆր. ծախսել, և այս

ամենքը կ'ընէ քաղաքին երկու գլխաւոր պողոտաները կարճ ժամանակի մը համար անցանելի ընելու, զի կրնայ ըլլալ որ ձեան նոր տարափ մը առաջինէն աւելի խափանէ փողոցները։ Ուստի բնական է որ ամէն բանին գործնականը փնտռող Եանքիներն աւելի արագ և աւելի սակաւածախ հնարք մը գտնեն՝ փողոցներն երկնից այս սպիտակ թափթփուքէն մաքրելու համար։ Ակներեւ է թէ խնդիրն այն վայրկենէն կը լուծուի, երբ ձիւնն անմիջապէս հալեցնելու կարող գործիք մը հնարուի։ Վերջին օրերս Նիւ-Եորքի մէջ փորձուեր է այս կարգէն նորահնար մեքենայ մը, որ քառանիւ սայլի մը ձեւն ունի։ Առջեւի սռնակին վրայ կը կրէ նաւթի ընդունարան մը, երկու սռնակներուն միջեւ կաթսայ մը և վերջապէս ետեւի կողմն ալ մեծ լուծարան մը, որուն մէջ կը հալի ձիւնն։ Առ այժմ ձիեր կը քաշեն այս մեքենայն, որ անշուշտ շատ չանցած՝ ինքնաշարժ պիտի դառնայ ելեքտրական զօրութեամբ։

Տեսէք ի՛նչպէս կը բանի այս մեքենան։ Երբ որոշուած տեղը բերուի, իսկոյն փայտով կրակ կը վառուի կաթսային տակն, որ արագապէս իբր 1 քիլօ շոգի կ'արտադրէ։ Այս շոգին խառնաններու միջոցաւ նաւթին ընդունարանը կ'երթայ և անոր պարունակութիւնը կը շոգիացնէ։ Նաւթային շոգին իբրև վառելանիւթ պիտի ծառայէ կաթսային։ Երբ ճնշումն սկսի բարձրանալ, հովահրիչ մը կ'անցունեն շարժիչի մը վրայ, որ նաւթին կիզութիւնը կ'արծարծէ։ Ցառաջ եկած ջըրաշոգին կրկին նպատակի կը ծառայէ, թէ՛ նաւթը շոգիացնելու և թէ հովահրիչը շարժելու, ինչպէս նաև կառքն, երբ տեղը փոխել ուզուի։

Երբ ուզուի հալեցուցման գործողութիւնն սկսիլ, ջրաշոգին ու նաւթային շոգին կ'ուղղուին դէպի լուծարանը։ Այս խառնուրդն անոր ներքին մասին երկու կողմը շարուած 24 հրանոցներու մէջ կ'այրի և յառաջ եկած ջերմութիւն յոյժ արագապէս կը հալեցնէ ձիւնն որմէ գոյացած ջուրն երկու խողովակներէ կը վազէ գետինն և կոյուղիները կ'երթայ։ Բոցերն են որ կը հալեցնեն ձիւնն, որ թիակներով լուծարանին մէջ կը նետուի։ Քիչ ժամանակի մէջ ահագին քանակութեամբ ձիւն կը հալի, այն է՝ մէկ վայրկենի մէջ $^{3}/_{4}$ խորանարդ մէթր։ Տասն ժամուան մէջ 2000 լիտր նաւթ կը սպառի որ Ամերիկայի մէջ շատ աժան է։ 14 մարդ պէտք է այս մեքենան վարելու համար, ինչպէս նաև երկու հրեք մարդ անհրաժեշտ են ջրոյ խողովակներուն բերանն ազատ պահելու և կաթսային բոլորտիքը մաքրելու համար։ Այս մեքենան երբ սկսի բանիլ, 24 ժամ անընդհատ կրնայ աշխատիլ, պայմանաւ որ բանւորներու խումբը փոխուի։ Հասող ջուրը 20 աստիճանի ջերմութիւն մ'ունի և խիստ յարմար է կոյուղիները մաքրելու և խցուած ծակերը բանալու համար։ Այս ձիւնահալ մեքենան ուրեմն շատ կը պակսեցնէ վարձելի բանուորներուն թիւն և խճասայլերու բազմածախ պէտքը կը ջնջէ, մանաւանդ որ այս վերջինք դժուարութեանց միայն պատճառ մ'են, զի ձիերն 8—10 ժամ միայն կրնան աշխատիլ և շատ անգամ ալ արկածներու տեղի կուտան։

* * * Ոչինչ նուազ ուշագրաւ ամերիկեան գիւտ մ'է նաև ներկիչ—մեքենան որ 1893ին Չիքակոյի Արուեստահանդէսին փայտաշէն հսկայ տաղաւարներուն արտաքին մակերեւոյթները ներկելու գործածուեցաւ։ Այն ատեն տեսնուեցաւ որ այս մեքենան հարիւրաւոր անձանց գործը կը տեսնէր, և արդէն Արուեստահանդէսին շատ ուշ միացած շինութիւններն արագապէս ի գլուխ հանելու օգտակար սատար մը հանդիսացաւ։ Բայց այս մեքենային փորձը հազարաւոր արուեստաւորներու աչաց առջեւ կատարուած ըլլալով, որք միշտ ի խնդիր են մեքենական աշխատութիւնը դնելու մարդկային ձեռնաշխատութեան տեղ,— Ամերիկայի պէս երկրի մը մէջ մանաւանդ ուր ձեռնաշխատութիւնը չափէն աւելի սուղ է,—շատ չանցած իր պտուղը պիտի տայ, և հետեւապէս ներկիչ—մեքենային կիրառութիւնը շուտով ընդհանրացաւ, մանաւանդ մետաղագործական արուեստանոցներու մէջ, և շատ չանցած լուրջ մրցում մը պիտի ընէ նաև այն ներկիչներու դէմ որք չէնքեր կը ներկեն։ Այս գործիքն ինքնին շատ պարզ բան մ'է։ Ճապէս կը բաղկանայ ձուլածոյ փոքրիկ ընդունարանէ մը, բոլորովին գոց, և կը պարունակէ ներկն։ Այս մեքենան կը գործէ ճնշեալ օդով, զոր կը մատակարարէ ճնշիչ գործիք մը որ ներկիչին վրայ կը հաստատուի։ Օդին ճնշումն հեղուկը կը վանէ դիւրաթեք խողովակի մը մէջ, որ կ'աւարտի ցայտուցիչ ծորակով ուսկից ներկը կը ցայտէ փոշիի մը պէս ցնցղելով։ Այս ցնցղման ու ժայթքման զօրութեան շնորհիւ, հեղուկը ներկելի մակերեւոյթին ամենափոքր ծակուծուկերը կը մանէ աւելի դիւրութեամբ քան եթէ սովորական եղանակաւ վրձինով կամ խոզանակով ի գործ դրուէր։ Այս հընարքին առաւելութիւնն ի յայտ կուգայ մանաւանդ եթէ ներկուած չէնքը նրբաքանդակ ծաղկանկարներով պճնուած ըլլայ, որովհետև ներկիչն իր սովորական աշխատութեամբ ո՛րքան ալ հոգ տանի, գրեթէ անկարելի է ներկը թափանցել տալ ծաղկանկարին ծակուծուկը։ Իսկ արագութեան կողմէ, հրաշք կը գործէ. քիչ շատ վարժ գործաւոր մը դիւրաւ կրնայ մէկ ժամու մէջ 100 քառ. մէթր ներկել, իսկ հարթ մակերեւոյթներու համար մինչև 200 մէթր։ Վերջապէս, այս ներկիչ մեքենան կրնայ ամէն տեսակ ներկ ժայթքել, սրսկել, ամէնէն թանձրէն սկսեալ մինչև ամէնէն լոյծն, նոյն իսկ ջնարակն։ Այս բոլոր պատճառներով, ակներեւ է թէ իր կիրառութիւնն իրական ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ մետաղեայ կամուրջներ, նաւեր, կառքեր և կազարաններ ներկելու համար, և այս մեծ յառաջդիմութիւն մ'է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐԵՏԷի կացութեան խնդրոյն մէկ քանի կէտերուն վրայ Գերմանիա դիտողութիւններ ըրեր է, սակայն պատասխանուեր է իրեն թէ իր շահերն քիչ և զոհողութիւններն ամէնէն փոքրն ըլլալով, ի վիճակի չէ իր կամքն ընդունիլ տալու։ Խնդրոյն հանգոյցը սա է որ նախ հելլէն զօրքերն ետ կանչուին Կրետէէն։ Անգլիա ալ չի պնդեր այս կէտին վրայ, բայց միւս Տէրութիւնք հաստատ կը մնան իրենց առաջարկութեան վրայ։ Բիւզեր դիւանագիտական կացութիւնն այսպէս կը պարզէ. —Անգլիա, Ֆրանսա ու Իտալիա կ'ուզեն ինչ ինչ թոյլտուութիւններ ընել Յունաստանի՝ դիւրացնելու հելլէն զօրաց Կրետէէն ետ կանչուիլը։ Ռուսիա, որ ի սկզբան հակառակ էր ամէն թոյլտուութեան, և Աւստրիա այժմ տրամադիր կ'երեւին միանալ Տէրութեանց մեծամասնութեան։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն թէ սուլթան հելլէն դեսպանն արտաքին գործոց պաշտօնատան յանձներ է զեկոյց մը, որով կը բացատրէ անցեալ շաբթու սահմանագլխոյն վրայ պատահած դէպքերը։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ և Կրտայի մէջ շրջած այն զրոյց թէ ի Կրետէ աւստրիացի երկու սպայ սպաննուած ըլլան, կը հերքուի։

—Անգլ. սպայք Գանտիայի մէջ տուներ վարձեր են մէկ տարուան համար։ Քաղաքին մէջ անգլ. հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի։

—Ֆրանսացի գնդապետ Բամէն ի Հանեա ցամաք ելաւ երկու գումարտակով։ Ապստամբք գրաւեցին Քիսամօ-Քասթէլլիի ամրոցն, զոր ծովակալք թողած էին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ հրահանգ տուաւ օտար երկրաց իր դեսպաններուն դիմումներ ընել եւրոպական դահլիճներուն մօտ ի մասին սահմանագլխոյ դէպքերուն և ծանուցանել թէ հրոսախումբերուն մէջ կանոնաւոր զօրք չկայ։ Պաշտօնաթերթն ի մօտոյ պիտի հրատարակէ քաղաքապահ զօրքերը պաշտօնի կոչող արքայական հրամանագիրն։ Ուրիշ հրամանագիր մը կ'արտօնէ հետեւակաց չորրորդ վաշտ մը կազմել կամաւորաց համար։ Գահաժառանգ իշխանն՝ հետեւակաց ու հեծելազօրաց մէկ մէկ վաշտի հետ պիտի երթայ աչքէ անցնել սահմանագլխին զինուորական կէտերն։ Արթայի ընդհ. հրամանատար գնդապետ Մանոս Եպիրոսի հելլէն զօրախումբերու վիճակին վրայ տեղեկագիր մը մատոյց պատերազմական նախարարութեան։ Անոնց թիւը բաւականէն աւելի կը գտնէ։ Օտար տէրութեանց դեսպանք Բշ. պիտի գումարուէին՝ իրենց կառավարութիւնէն եկած ծածկագիր հեռագրերու վրայ։ Գահաժառանգ իշխանին՝ Թեսալիոյ սպարապետին՝ հրամանաւ սահմանագլխոյն պաշտպանութեան առաջին գիծը մեծապէս զօրացաւ։ Թրիխալայի զօրախումբին առաջին գծի պահակներն դէպ Արիֆա յառաջացան։ Կիրակի ալ զօրախումբերու նոր շարժումներ տեղի ունեցան։ Օլգա թագուհին շնորհակալութեան նամակ մ'ուղղեց Ձեռնմացի տիկնանց, որք դրամական նպաստ ղրկած էին ի նպաստ գաղթականաց։ Թագուհին այսպէս ըսաւ նամակին մէջ.—«Մեր երկրին մէջ ամէն ոք, հարուստ կամ աղքատ, կը ջանայ օգնել այս դժբախտներուն որոց թիւն ամէն օր [illegible] յդ հակառակ մեր ջանքերուն չպիտի կրնայինք հասնիլ այդ նուիրական նպատակին, եթէ ձեզ նման մարդասէրներու գործակցութիւնը չունենայինք»։ Կիրակի Աթէնքի մայր եկեղեցւոյն մէջ պատարագ պիտի մատուցուէր Թրիքուրիսի հոգւոյն համար, բայց ժողովրդեան բազմութիւնն շատ ըլլալով պատարագը եկեղեցիէն դուրս մատուցուեցաւ։ Պատարագիչն էր Ռէթիմնոյի մետրապոլիտը. Ներկայ էր նաև Աթէնքի մետրապոլիտը։ Նոյն օրը Յունաստանի բոլոր քաղաքաց մէջ ալ հոգեհանգստեան պատարագ մատուցուեցաւ։ Հելլէն տիկնանց ընկերութեան հաստատած հիւանդանոցն ի Լարիսա պիտի վարէ Լոնտոնի սեղանաւորներէն Մ. Ռալլիի մայրը՝ տիկին Բաթէրին Ռալլի։ Հիւանդանոցին մէջ պաշտօնավարող տասներկու տիկնանց չորսն անգլիացի են։

—Կ'ըսուի թէ Եարկիոս Թագաւոր սահմանագլուխ պիտի երթայ։

ՀԱՆԵԱ, 9 Ապր.— Աւստրիական ճիշդ պատմութիւնն Հալէպայի հելլէն հիւպատոսին տան մէջ զէնքեր գտնուելուն։ Որովհետև տեղւոյն կառավարիչ Իսմայիլ պէյ չէր ընդուներ անձամբ այցել հելլենական հիւպատոսարանն, Ամերիկէդի հարիւրապետն ան[illegible] ղեկութիւն տուաւ թէ այն տան մէջ գողեր կը գտնուին։ Ասոր վրայ Ամերիկէդի տան մէջ խուզարկութիւն կատարել տուաւ ի ձեռն Սեւ Լեռնցի ոստիկաններու, որք տեղեկագրեցին թէ գող չեն գտած տան մէջ, այլ քիչ մը հրացան և փամփուշտ, զորս կ'երեւի թէ հոն թողեր էին քաղաք ապաստանած գեղացիներ՝ խռովութեանց միջոցին։ Ամերիկէդի հարիւրապետ հրամայեց բնականաբար որ հրացանն եւ փամփուշտներն իր քով աւանդ թողուին, մինչև որ խաղաղութիւնը վերահաստատուի և հելլէն հիւպատոսը դառնայ իր տունն։

— Քիսամօ-Քասթէլլիի բերդէն 27 քաղաքացի Իսլամք Հանեա եկան աւստրեան Սէպէնիքօ մարտանաւով։ Բայց օսմ. հրամանատարը թող չտուաւ որ ուրիշ 150 Իսլամք եւս մեկնին անտի։ Եկողները կ'ըսեն թէ պահապան զօրքը ջուրի նեղութիւն կը քաշէ։ Ապստամբները շարունակ կրակ կ'ընեն, թէև իրենց վերջին չահատակութիւնով երկու զինուոր միայն կրցեր են զարնել։ Նաեւ բերդին պարիսպին մէջ երկու լայնքով խրամ մը բացեր են կ'ըսեն այս եկողները։ Ասոր վրայ, ռուսական թնդանօթակիր մը այսօր [illegible] ապստամբներն որք մօտակայ լեռները քաշուեցան։ Ֆրանսական Լաթուշ-Թրէվիլ մարտանաւը եկաւ։ Ֆրանսական ռուսական նոր օգնութիւնք կը սպասուին Հանեայի, Քանտիայի և Սիթիայի համար։ (Բիւզէր)

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհւոյն ամուսնութեան հանդէսին (1840) ի լեւ պատուակալ օրիորդ ներկայ գտնուող տասներկու աղջիկներէ մին՝ Լէտի Ֆուլի մայր Լ. Ֆուլի, անցեալ օր մեռաւ 79 տարեկան։ Այդ տասներկու օրիորդներէն մին միայն ողջ է՝ Բլիվլէնտի դքսուհին՝ մայր Լ. Ռօզպէրիի։

ՍՊԱՆԻԱ.—Անցեալ ուրբաթ Հավանա ժամանեն են սպանիացւոց ձեռքը գերի ինկած Քուպացիք իրենց պետին՝ Ռուիս Րիվէրայի հետ, որ վիրաւոր ըլլալով պատգարակով կը տարուէր. ամէնքն ալ ընդ հսկողութեամբ զինուորական բանտը տարուեր են։ Անգլ. կառավարութիւնն հրահանգ տուեր է Ճամայքա գտնուող մարտանաւերէ միոյն՝ հալածել Պէջմօնթ շոգենաւն, որ զէնք ևն. կը տանի Քուպա, և որ իր մեկնումը դիւրացնելու համար անգլ. դրօշ պարզած էր։

—Զօր. Բոլաւիէժա Փիլիփեան կղզիներէն հեռագրեց թէ մինչև հիմա Քավիթէի ու Մանիլայի նահանգներէն տասներկու հազար ըմբիկներ ընտանեօք հնազանդութիւն յայտներ են. զօրավարը գրեթէ ամբողջովին խաղաղած կը նկատէ այդ գաւառները։ Բոլաւիէժա ի մօտոյ Սպանիա կը դառնայ. հրամատարի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Զօր. Լաշամպր մինչև որ ժամանէ նորընտիր հրամատար Մարէշալ Բրիմօ տի Րիվէրա։

—Քուպայէն զօր. Վէյլէր Ուաշինկթընի սպանիական դեսպանին ղրկեր է՝ Րուիս Րիվէրայի և ուրիշ ապստամբապետներու վրայ գտնուած գրութիւններ, որք կը հաստատեն Նիւ-Եորքի Քուպացւոց պաշտօնակերութեան գործերն ու խորհուրդներն և կ'ապացուցանեն թէ ընկերութիւնը յարաբերութեան մէջ էր ապստամբներուն հետ։ Ամերիկեան կառավարութիւնը կուզէր այս ապացոյցները ձեռք անցնել, որպէսզի դատի ենթարկէ ընկերութեան անդամներն իբրև բանաբարող ամերիկեան օրէնքներու։

ԲԱՐԻԶԻ ամերիկեան դեսպանը նամակ մ'ուղղելով Մ. Հանօթոյի ծանոյց թէ ապրիլ 15/27ին ի Նիւ Եորք պիտի կատարուի Նախկին Նախագահ Կրանդ զօրավարին համար կանգնուած յիշատակարանի բացումը. [illegible] Մ. Նահանգաց խնդրեց որ Ֆրանսա մէկ քանի մարտանաւեր ղրկելով մասնակցի այդ ազգային հանդէսին և այդպէս բարեկամական ու համակրական ապացոյց մը տայ ազգի մը, որուն պատերազմի դաշտին վրայ զինակցելէ յետոյ, այսօր ալ կինակից է խաղաղութեան գործին համար։

ՌՈՒՍԻԱ.—Գերման թերթ մը կ'իմանայ թէ որոշուեր է Անդրկովկասեան երկաթուղւոյ գիծն երկարել մինչև Հնդկական Ովկիանոս՝ Թէհրանի ճամբով։ Աւելորդ է բացատրել ռազմագիտական կարեւորութիւնն այս ձեռնարկին որ եթէ գործադրուի, ռուսերը պիտի կրնան մէկ շաբաթէն պակաս միջոցի մէջ Հնդկական Ովկիանոսին եզերքն երթալ։

ՍԻԱՄԻ կառավարութիւնը ձեռնաշնորհ տուաւ Պէնէգ անուն ամերիկացիի մը՝ Պանքօք մայրաքաղաքն ելեկտրական լոյսով լուսաւորելու համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ Երեսփ. ժողովն ընդունեց գանձառոխին [?] ուղղին և որոշեց Զատկի առթիւ իր նիստերը դադրեցնել մինչև մայիս 4 (Ն. Տ.)։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ և Հունգարիոյ միջեւ պետական պայմանագրոյն վերանորոգման բանակցութիւնք լաւ ճամբու մէջ են։ Կ'ըսուի թէ համաձայնութիւն մը պիտի գոյացուի, որով Աւստրիա ծախուց հարիւրին վաթսունեհինգը պիտի վճարէ և Հունգարիա՝ երեսունեհինգը։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Այս Դշ. օր Սերպիոյ և Պուլկարիոյ նախարարապետներն՝ երկու երկրաց միջև կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն առթիւ տեսակցեցան սահմանագլխոյն վրայ։ Դաշնագիրը պիտի սկսի գործադրուիլ ապրիլ 13/25էն։ Այս առթիւ ի Բելրաղ սեղան մը պիտի տրուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին Պուլկարիոյ Երեսփ. Ժողովին նախագահը, մէկ քանի նախարարք, Սոֆիայի քաղաքապետն և այլք։ Ասոնք անցեալ օր նոյն տեղը գացին և իրենց հետեւեցան պուլկար մամլոյ ներկայացուցիչներ ալ։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԱԹԷՆՔ, 14 ապրիլ.— Երեսփ. ժողովին մէջ Մ. Տէլեանիս ներկայացուց 25 միլիոն տրամիի փոխառութեան ծրագիր մը՝ ծովային և պատերազմական նախարարութեանց պէտքերուն համար։ Հաստատեց թէ Տէրութիւնք կը պնդեն Թուրքիոյ ամբողջութեան սկզբունքին վրայ։ Ցայս յայտնեց թէ Տէրութիւնք պիտի ընդունին խաղաղ լուծում մը։ Բանակը կարող պիտի ըլլայ իր պարտականութիւնն ի գործ դնելու։ Մ. Տէլեանիս վաղը ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ եռամսեայ նպաստոյց մը քուէարկելու։

—Կ'ըսուի թէ Տէրութիւնք մտադիր են նորէն հաւաքական ծանուցագիր մը տալ Թուրքիոյ և Յունաստանի։

—Սոֆիա ու Մարիա իշխանուհիք այսօր Աթէնքէն Լարիսա ուղեւորեցան հիւանդանոցներու տեսչութիւնն ստանձնելու։

—Մ. Տէլեանիսի հրաժարման զրոյցը կը հերքուի։

ԲԱՐԻԶ.— Բեզբսպուրկի Նովոսթի կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ պաշտօնական շըրջանակաց մէջ մեծապէս կը գնահատեն օսմ. կառավարութեան խաղաղասէր քաղաքականութիւնը։

ԱԹԷՆՔ.—Նախարարական կացութիւնը կայուն է։ Կառավարութիւնը միշտ խաղաղասէր զգացումներ տածելու երեւոյթ ունի։ Նոր հրամաններ ղրկուեցան սահմանագլխոյ զինուորական հրամանատարներուն, որպէս զի լոկ պաշտպանողական ընթացք մը ունենան։

ՅԵՏ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 ապրիլ (երեկոյ).— Կրետէի խնդիրն իր առջի վիճակին մէջ կը գտնուի։ Մեծ Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպանք այժմ կը զբաղին բարենորոգման մանրամասն պայմանները որոշելու. խորհրդակցութիւնք երբ աւարտին կարեւորը պիտի առաջարկեն իրենց կառավարութեանց։ Այս միջոցին դահլիճները կը քննեն՝ հելլէն զօրքերը Կրետէէն հանելու միջոցները։ Խորհրդակցութիւնք դեռ արդիւնք մը չեն ունեցած և Տէրութիւնք կարգադրութեան միջոց մը չեն կրցած գտնել։

ԲԱՐԻԶ.— Եւրոպայի պաշտօնական ակումբներու մէջ խստիւ կը պախարակեն Յունաստանի ընթացքը։

ԲԱՐԻԶ.— Ծանուցուեր է իտալացի ծովակալ Քանէվարոյի թէ ամերիկեան կառավարութիւնը չի ճանչնար Կրետէի պաշարումը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առտու Ղալաթիոյ եկեղեցին արարողութեանց ներկայ գտնուելէ և քարոզելէ յետոյ իր տունը դարձաւ և Պատրիարքարան չգնաց։ Ն. Ամենապատուութիւն այս առտու՝ Մեծ Պահոց վերջին ուրբաթ՝ ի Մայր-եկեղեցւոյ արարողութեան ներկայ գտնուեցաւ և յետոյ Ղալաթիա գնաց նախագահելու խառն ժողովին։

—Ս. Պատրիարք Հօր երէկի քարոզը Ղալաթիոյ եկեղեցին մէջ շատ հաճուեցաւ այրերու և մանաւանդ տիկիններու խուռն բազմութենէն։ Երեք տաճարներն ալ լեցուն էին գրեթէ։ Բնաբանն էր Քրիստոսի պատասխանն այն Հրէին որ կը հարցնէր թէ ո՛ր պատուիրանը մեծ է, և որուն Տէրն մեր ըսած էր թէ պէտք է սիրել զԱստուած և իր ընկերն՝ իր անձին պէս։ Սէրը բացատրեց իբրև մեծ պայմանն և հիմնական կապն մարդկային ընկերութեան, և երկարօրէն խօսեցաւ մանաւանդ ընտանեկան սիրոյ վրայ։ Սիրոյ սկզբնական և ամէնէն բեղմնաւոր ձեւն է ընտանեկան սէրն, յորմէ զուրկ եղող մը զգացումներու ազնուագոյնէն զուրկ պէտք է սեպուի։ Իր ընտանիքը չսիրող մը սէր չի տածեր աւելի ընդարձակ շրջանակի մէջ ալ, զԱստուած ալ չի սիրեր։ Ընկերսիրութիւնը բարեգործութեան մէկ ուրիշ անունն է։ Սքանչելի ճարտարութիւնով մը Ն. Սրբազնութիւն իր ամէն քարոզները կը կնքէ՝ ժամանակին աղքատներուն, կարօտեալներուն և որբերուն գթալու գերազանց պարտաւորութիւնն յիշեցնելով։

—Փոխանորդ Հայրն երէկ Յենէքէօյի Պատրիարքարանը գնաց և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Յունաց նորընտիր Պատրիարք Տ. Կոստանդիանոսի։

—Երզրումի Կարմիր Վանքին մէջ փոքրիկ որբանոց մը բացած ըլլալն ի Պատրիարքարան կը ծանուցանէ Տ. Կորիւն Վ. Էլլէտիրէճեան՝ վանահայրը։ Եթէ իրեն օգնողներ ըլլան, կը յուսայ աւելի եւս ընդարձակել։

—Երզրումէ կը ծանուցանեն մեզ թէ Մր. Ջէմպըրլ որ հոն որբանոց մը հիմնեց, իր որդեգրած որբերն ամէն շաբաթ իրիկուն և կիրակի Հայոց եկեղեցին կը ղրկէ իրենց հոգեւոր պարտաւորութիւնները կատարելու։

—Զատկական Հացագնի երեկի հանգանակութիւննիս [?] գէշ չէ, ու աւելին կը յուսանք մինչև Աւագ Շաբաթ օրը։ Իզմիրէն «Բարեսէր ոմն» ղրկած է մեզ 300 ղրշ. Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար իբրև Հացագին. Յակոբ էֆ. Թերզեան 60, «Ոմն բարեսէր» $40^{1}/_{2}$, և Ռուբէն էֆ. Աբրահամեան 30 ղրշ. Հացագին, 30 ալ Հիւանդանոցին. նաև 40 ղրշ. Համբարձում էֆ. Աթանասեանի և 40 ղրշ. փաստաբան Միհրան էֆ. Նալպրէթեանի կողմէ Հացագին։— Ատաբազարէն ալ 313 ղրշ. Հացագին ստացանք, զոր նուիրած են այս ազնիւ Տիկնայք և Օրիորդք.—Օր. Նազենի Մանուէլեան $54^{1}/_{2}$, Տիկ. Զարուհի Մուրատեան 56, Մարի Թիմպալեան 40, Զարուհի Ակօնայեան $27^{1}/_{2}$, Ֆլէօրիցա Մուրատեան $27^{1}/_{2}$, Մաքրուհի Պազպազեան $27^{1}/_{2}$, Ովսաննա Աշճեան 20, Օր. Ազատնի Ֆէսճեան 20, Տիկ. Եօժէն Փէսճեան 20, Ազատնի Սէմիզեան 20. Գումար 313 ղրշ։—Վերջապէս, Տիկին Ովսաննա Ռ. Գասպարեան մեզ ղրկած է մէկ մէճիտ Զատկական Որդեգրութիւն։

—Պաղտատէ կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն ազգայինք, որք հազիւ 120 տուն կան, իրենց մէջ 300 ոսկի հանգանակեր են՝ քաղաքէն դուրս գերեզմանատան վայելուչ գետին մը գնելու համար, և արդէն գնման գործողութիւնն ալ կատարուեր է։ Տեղւոյն պատուաւոր վաճառականներէն Յովհաննէս էֆ. Ալէքսանդրեան իբր հազար ոսկի արժէքով տուներ և խանութներ թողեր է՝ ազգային վարժարանի շէնք մ'ըլլալու և նոյն հաստատութեան եկամուտ ապահովելու համար։ Դերձակեան Տ. Արիստակէս եպիսկոպոսին համար ալ կ'ըսուի թէ այս բարեգործական եռանդն արծարծելու հոգ կը տանի, և անտարբեր չէ երեք կուսակալութեանց մէջ (Պաղտատ, Պասրա եւ Մուսուլ) ցրուեալ իր ընդ ամենայն 180-200 տնուոր հօտին հովուութեան։

—Փաստաբան Յարութիւն էֆ. Գայսէրեան հետեւեալ առաջարկութիւնը կ'ընէ մեզ՝ իբրև դիւրութիւն մը Զատկական այցելութենէն զերծ մնալ ուզողներուն և իբրև հասոյթ նոր աղբիւր մը Ազգ. Հիւանդանոցին.
—Թո՛ղ Պատ. Հոգաբարձութիւնը խաւաքարտի կտորի մը վրայ իր կնիքն և թուական մը դնէ և իբրև այցետոմս 40ական փարայի ի վաճառ հանէ. Այցելութեան պարտաւորութենէն զերծ մնալ ուզողներ այս այցետոմսէն կը գնեն այնչափ որչափ բարեկամ ունին այցելու, և իրենց անունը գրելով անոր վրայ, կը ղրկեն։ Չկայ Պոլսեցի մը որ գոնէ 30-40 բարեկամ չունենայ այցելելու։ Փոխանակ մէճիտ մը տալով գործին մէջէն ելնելու, կրկինը կը վճարէ այս կերպիւ, ու միանգամայն իր անունը շօշափելի ձեւով մը յիշեցուցած կ'ըլլայ իր ազգականներուն ու ծանօթներուն։ Իսկ մէճիտ մը վճարելու անկարողներն՝ այս կերպիւ գո՛նէ 5-10 ղրշ.ի նպաստ մ'ըրած կ'ըլլան։ Գաղափարն որքան պարզ այնքան վայելուչ և շահաբեր կը թուի մեզ։

—Հայրապօլուէն քահանայացու մը ղրկուած էր ի ձեռնադրութիւն. Կրօնական ժողովն որոշեց գրել Թէքիրտաղի առաջնորդին տեղեկութիւն ուզելով թէ սոուզլու Հայրապօլուի եկեղեցին պէտք ունի՞ քահանայի, և թէ ընծայացուին վարքն ու բարքն և իր ուսումնական վիճակը քննա՞ծ է թէ ոչ։

—Ըստ սովորութեան այս տարի ալ մայրաքաղաքիս և շրջակայից եկեղեցիները շրջաբերական ղրկուեցաւ, յանձնարարելով որ յատուկ պնակ շրջագայի ի նպաստ ընտանեկելոց եւ Ազգ. Հիւանդանոցի։

—Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Կարապետ էֆ. Բուլճեան այս տարի եւս բարեհաճեցաւ տասն օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցին, իր վաղամեռիկ կնոջ Տիկին Նոյեմի Բուլճեանի մահուան տարեդարձին առթիւ։

—Քիրովբէ էֆ. Զիլճեան երկու զոյգ ծնծղայ նուիրած է Խասգեղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն։

—Խասգեղի նորընտիր Թաղ. Խորհուրդի հրաւիրմամբ Բերայի Դպրաց դասն երէկ տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ կատարեց արարողութիւնները։ Այս առթիւ Խասգեղցիներուն կողմէ շնորհակալութիւն յայտնուած է մեզ։

—Պարսից դեսպանատան պատուակալ թարգման Շամտանճեան էֆ. ու Տիկին Շամտանճեան առջի իրիկուն թէյի սեղան մը տուին արտասովոր դեսպան Միրզա Էպուլգասըմ Խանի, դեսպան Միրզա Մահմուտ Խանի ու հետեւորդաց։ Տէր և Տիկին Շամտանճեան իրենց ծանօթ կենցաղագիտութեամբ խիստ վայելուչ և շնորհալի ընդունելութիւն մ'ըրին իրենց հիւրերուն։ Թէյը սիրուն պատուակ էր այս երեկոյթին. ճոխ ընթրեաց մը պատրաստուած էր. ընտիր նուագածութիւն մը աւելի փայլ տուաւ. Մ. Հէճիէ իր դաշնակով, Վոնտորա պէյ իր ջութակով և Օր. Էլէն Զիլսի իր մանտոլինով հաճոյալի ժամեր անցընել տուին ներկայից։ Երեկոյթը շատ ուշ աւարտեցաւ։

ԱՒԵՏՄԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ս. Աստուածածնի Աւետեաց տօնն այս տարի Աւագ երկուշաբթի աւուր հանդիպելուն, և երկուց տէրունեաց պատշաճներն իրարու խառնելու կերպը տօնացուցին յատուկ հրահանգի նիւթ լինելուն, Կրօն. ժողովոյ որոշմամբ օգտակար համարուեցաւ մասնաւոր շրջաբերականաւ պարզել զայն, որպէս զի մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ միօրինակութիւնը պահպանելու դիւրութիւն ընծայուի։ Ապրիլ 6, Ծաղկազարդի երեկոյին «Դռնբացէք»ի արարողութեան վերջին աւետարանէն անմիջապէս յետոյ՝ «Ե— Լ—», օրհնութիւն» և ապա նախատօնակ իւր սարօքն (յատեանն), չարական, Ակ. խորհուրդ անճառ իւր սարօք, զկնի քարոզ Ս. Աստուածածին, կեցո, աղօթք ընկալ Տէր և արձակումն։ Ապրիլ 7, Աւագ երկուշաբթի կանոնագլխէն վերջը քաղել նոյն աւուր կանոնն իւր սարօք, ԲԶ., «Անեղն է Հօրէ» օրհնութիւն Հարց, Ողորմեա, Տէր յերկնից, Մանկունքն և Համբարձի, ապա Սաղմոս ԾԹ. ԿԶ. Խոստովանութիւն, Փոխ, Օրհնեա անձն, (ողբաձայն) և Աւետարան Մատթ. ԻԱ. Գլ. 18 համար։ Եւ այգուցն վերջ ԻԲ. Գլ. 14 համար. երգ ԲԶ. ժողովէ[?] և Հոգւոյ։ Օրհնութիւն Աւետման ԱԿ. Խորհուրդ անճառ (յատեանն) իւր սարօք, Ալէլուք ծննդեան ԲԶ։ Երգ առաւօտեան «Իջէք», Քարոզ «Մայր սուրբ» Սր. Աստուած որ խաչեցար. Գիրք և Աւետարան Աւետման, երգ Արարչական կցելով «Մեծ կեալ խորհուրդն»։ Քարոզ՝ Խոստովանող[?], կեցո, Քո[?] [illegible] ի ժամ և Պատ[illegible]

տարագի ժամամուտ Աստուածածին ան-հարմանցեալ, լուրջեան Աստուածածին խորան, Դիրք և Աւետարան առաստ-եանն է. Սրբասացութիւն Բաղմաբնեայ. Ցերեկոյին զկնի մեծերին կարդալ գիրքն ի ... առաջ Աստուած. թարող «Մայր Սուրբ». Ս. Աստուած որ խաչեցար. Համբարձի «Աստուածածին Ս. Կոյս». զկնի Հայր գթածին՝ Սաղմոս ԿԴ. Լուր մեզ. Աւետարան Մատթ. Իբրև ելանէր Ի. Գլ. 17 համարէն 28. Քարոզ «Խնդրեսցուք». Կեցոյ. «Թագաւոր խաղաղութեան» և արձակումն։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՁԱՑԿԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ցառաջիկայ Ս. Զատկի տօնի առթիւ այցելութեանց պարտականութենէ զերծ մնալու համար հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են Ազգ. Հիւանդանոցիս.

Մեծ. Տեարք՝ Յովհաննէս Գարաքէօզեան 108 ղրշ. 40ական՝ Խաչիկ Խորասանճեան, Բարսեղ Ս. Մանուկեան, Տիգրան Ս. Մանուկեան, Միրանիչ Ս. Մանուկեան, Վահրամ Ս. Մանուկեան, Դաւանիկ Մանուկեան, Գրիգոր Խ. Էվլէնեան, Ցարութիւն Ստամպօլլուեան, Ցովակիմ Ստամպօլլուեան, Համբարձում Ստամպօլլուեան, Տիրան Կիւմիւշկէրտան, Կ. Բաբուճճեան, Արմենակ Մ. Մանուկեան, Գ. և Կ. Ճէվահիրճեան, Ցակոբ Էսայեան, Ցովհաննէս Բաբազեան, Նշուարդ Գարաքէօզեան, Միհրան և Սարգիս Ց. Գրնաճեան, Շնորհք Մ. Նազգաշճեան, Խաչիկ Ցակոբեան. 20ական՝ Կարապետ Խորասանճեան, Զգօն Խորասանճեան, Մանուկ Արզրեան, Աստուր Գուլչաալըեան, Կարապետ Մընտիկեան, Մ. Ֆէնէրճեան, Նշան Գալըպճեան, Նշան Ղուկասեան, Տքդ. Կ. Մուխթաֆեան, Տքդ. Գաբրիէլ Նահապետեան, Գ. Մերկերեան, Ա. Ֆէրհատեան, Տքդ. Ե. Իւլէմճեան, Թ. Գարագաշեան, Ցովակիմ Մինասեան, Գէորգ Մուրատեան, Միհրան Մուրատեան, Մաքսուտ Խիւտավէրտեան, Գավիկ Հինքեարպէյէնտեան, Ջենոբ Հիսարլըեան, Մաքսուտ Ցակոբեան, Պալթաեան եղբարք, Ստեփան Համամճեան, Ցակոբ Սալըեան, Ցակոբ Աբէլեան, Բենիամին Շէքերճեան, Եղիա Վէզիրեան, Եղիա Մալխասեան, Ս. Պօղոսեան եղբարք, Մկրտիչ Ֆէրմանեան, Ցակոբ Մէլէմէթճեան։

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀԱՑԱԳՆԻ ՀԱՄԱՐ ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ Ե. ՑՈՒՑԱԿ

Համեստափայլ Տիկնայք և Օրիորդք՝ Ե. Ալեանագեան 125 ղրշ., Ա. Պ. Արսէնեան 75, Մ. Ն. Մալաքեան 67.5, Հ. Մ. Ցակոբովիչ 58.75, Ա. Մ. Գալուստեան, Բ. Պ. Գալուստեան, Բ. Ս. Ալեանագեան, Մ. Ց. Ուզունեարթեան, Մ. Տինճեան 50ական. Ի. Ս. Գարանֆիլեան, Ա. Ց. Գարանֆիլեան, Զ. Թ. Ժամճեան, Կ. Ց. Մէհթէրեան, Մ. Ս. Մէհթէրեան, Կ. Կ. Բոստաճեան, Մ. Գ. Բոստաճեան, Թ. Ց. Ճիվճէլեան, Հ. Ց. Թարագճեան, Ն. Ց. Թարագճեան, Հ. Ս. Թարագճեան, Ն. Հ. Մալաքեան, Տ. Պ. Կ. Ճամճեան, Ա. Ս. Կիւրեղեան, Ֆ. և քորք Շիշմանեան, Բ. Ա. Աւետիսօֆ, Ն. Պ. Դասպարեան, Երեցուհի Պէզիրճեան, Ա. Հ. Պըզտիկեան, Ի. Կ. Տէմիրեան, Մ. Ց. Չէբէքեան, Է. Ց. Աճէմեան, Երեցուհի Երամեան, Ս. Ս. Բարաղեան, Հ. Դայեկ, Ա. Երէցեան, Ա. Ց. Ուզունեարթեան 25ական. Ա. և Ն. Աբրահամեան 24, Տ. Գ. Բոստաճեան 20, Ս. Ա. Պօղոսեան 13.25, Պ. Ս. Ճամճեան 15. Ս. Աւետիսօֆ 12.5, Ե. Մալխարալըեան, Ա. Ց. Թաշճեան, Գ. Ց. Նէվրուզեան, Ե. Մէհթէրեան, Ա. Ե. Ագթարեան, Թ. Պ. Զուլլուեան, Հ. Ց. Լալաեան, Մ. Գ. Պզտիկեան, Մայրապետ Պաղտասարեան, Մ. Ա. Պօյաճեան, Մ. Գ. Ճամճեան, Մ. Կ. Մէհթէրեան, Մ. Ա. Գույումճեան, Ց. Մխաքեան, Մ. Ե. Շարճեան 12.5ական. Շ. Ց. Գարանֆիլեան, Թ. Զ. Թաշճեան, Ն. Դեղինեան, Վ. Ց. Բիրազեան, Կ. Ց. Ուզունեարթեան, Գ. Կ. Զուլլուեան 12ական. Երեցուհի Մ. Տէր Ներսէսեան, Հ. Ց. Տէմիրեան 10.5ական. Հ. Կ. Աղէկուլեան 9.5, Հ. Գ. Թիւլպէնտեան 10, Հ. Թ. Գըլըճեան 9.25, Մ. Ա. Ճինկէօզեան, Զ. Ց. Բոստաճեան, Ա. Կ. Գալֆա, Ի. Ռ. Երէցեան, Ն. Թաթէոսեան, Ե. Տօնապետեան, 8ական. Ն. Մ. Բարաղեան, Ց. Ագթարեան, 7.5ական. Ի. Թարագճեան, 7. Հ. Քէրէմեան, 6.50, Վ. Լօզմաճեան, Մ. Կ. Տօղրամաճեան, Ս. Նիկողոսեան, Գ. Տէմիրեան, 6.5ական. Ն. Գարանֆիլեան, Հ. Բիրազեան, Մ. Արշակեան, Տ. Ռ. Ոսկերիչ, Կ. Բէրտէճեան, Ա. Գրի. Պզտիկեան,

Երեցուհի Մանուկեան, Կ. Գուզուքէպալեան, Մ. Մխաքեան, Ե. Ցակոբեան, Ն. Կ. Դերձակեան, Թ. Մօսկօֆլուեան, Ա. Մալաքեան, Ա. Գըլըճեան, Մ. Անանեան, Ա. Անանեան, Տ. Կաուվարեան, Ա. Եաղանզադեան, Գ. Ստեփանեան, Ց. Գրիգորեան, Տիրամայր Տ. Բարթուղիմէոսի, Կ. Մ. Շարճեան, Թ. Աբրահամեան, Ե. Սէմէրճիեան, Ն. Գ. Գալուստեան, Ա. Գարբուզեան, Մ. Գույումճեան, Ն. Գույումճեան, Ա. Թաթոսեան, Մ. Պիւլպիւլճեան, Մ. Եփրանոսեան, Պ. Ց. Թաթոսեան, Ի. Պալըքճեան, Ա. Պըպըեան, Թ. Փափազեան, Տ. Ապազաեան, Տ. Պիրիճիկեան, 6.25ական. Ն. Սպասուհի, Լ. Կէլիպօլեան, 6ական. Ս. Վարդերեսեան, Ա. Աւագեան, Խ. Աւիքսանեան, Ա. Տընկըզեան, 5.25ական. Ջանազաններէ 13. Գումար՝ Օսմ. ոսկին 135 ղրշ.էն 2,025 ղրշ., որ կ'ընէ Օսմ. ոսկին 108էն 1,620 ղրշ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Կրետէի ոստիկան-զինուորաց գունդին հրամանատար կարգեցաւ զինուորական 34րդ գունդին Ա. վաշտին հազարապետ Եուսուֆ էֆ.։

—Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ատալիայի պահեստի զօրաց հրամանատար Միրլիվա Հասան փաշայի։

ԹՈՔԱՏԻ ԴԷՊՔԻՆ ԱՌԹԻՒ ԻԶՄԻՏԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Անցեալները Թոքատի մէջ պատահած դէպք մը մեծ ցաւ պատճառեց մեր Օգոստափառ Վեհապետին որուն ամենամեծ պահանջումն ու փափաքն է որ Իր բոլոր հպատակներուն երջանիկ ու անդորր ըլլան։ Այս դէպք Թոքատի ստորին դասակարգի անձանց եւ ստահակներու մէջ պատահած է, տեղւոյն կրօնական ու աշխարհական երեւելիք նողկանքով յայտնած են։ Մէկ քանի պաշտօնատարներ, որոց պարտականութիւնն էր այս դէպքն արգիլող միջոցներ ձեռք առնուլ, անհոգ գտնուած և թերացած են իրենց պաշտօնին։ Ուստի մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ արտասովոր դատարան մը ղրկուած է հոն այդ պաշտօնատարներն անմիջապէս պաշտօնանկ ընելու, բանտարկելու և հարցաքննութեան ու դատաստանի ենթարկելով անոնց պատիժը տնօրինելու. նոյնպէս դէպքին հեղինակներն ալ դատելով պատժելու։ Ուրեմն ինչպէս հայր մը իր զաւկին վրայ կը գթայ ու կը սիրէ զայն, այնպէս ալ կայս. կառավարութիւնն իր հովանւոյն տակ գտնուած հպատակներուն հաւասար աչքով կը նայի առանց ազգի և կրօնքի խտրութեան։ Այս բացայայտ ճշմարտութիւն անուրանալի է։ Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մեր գաւառին՝ մանաւանդ Իզմիտ քաղաքին մէջ մինչեւ հիմա բարձրագոյն հաճութեան հակառակ ո և է ոճիր և նոյն իսկ յանցանք չէ գործուած։ Գաւառին մէջ բնակող ամէն դասակարգի հպատակներ այս կերպով անգամ մը եւս ցոյց տուած են իրենց ամենամեծ հաւատարմութիւնն առ Վեհ. Սուլթանն։ Միւս կողմէ կառավարութիւնը կարող և զօրաւոր է ամէն տեսակ անկարգութեանց առաջքն առնելու, անոնց հեղինակները ձերբակալելու և ամէն ոճիր երեւան հանելով հեղինակը պատժելու. այս պարագայներ հաստատուած են գործնական արդիւնքներով և այս առթիւ հարկ դատուած է նորէն կրկնել։ Ուստի հանրութեան կը ծանուցանենք ու կը պատուիրենք որ ժողովրդեան ամէն դասակարգ իր գործովը զբաղի և զիրար անհանգիստ ընող արարքներէ խոյս տայ։ Աստուած մի' արասցէ, եթէ տեղ մը խռովութիւն մը ու չփոթութիւն ծագի, ժողովուրդը բացարձակ զգուշանայ կառավարութեան պարտականութեանցը միջամտելէ։ Այդ կարգի դէպք մը եթէ ծագի, կայս. զինուորք ու ոստիկանք անպատճառ դէպքին վայրը պիտի դիմեն։ Արդ, առոնց վրայ զէնք քաշողներն և մանաւանդ դէպքին պատճառ եղողներն օրինական ծանր պատժոց պիտի ենթարկուին։ Ուստի հանրութեան կը պատուիրենք և կ'ազդարարենք որ ժողովուրդը պէտք է այս կարգի արարքներէ և ընթացքներէ վերջին ծայր զգուշանայ։

ՑՈՒՆԱՑ նորընտիր Պատրիարք Տ. Կոստանդինուպոլսոյ Ե. ծնաւ 1833ին Սագըզի Վէսա գիւղին մէջ, ուր իր հայրը ժողովրդապետ էր։ Դաստիարակուեցաւ նոյն կղզւոյ Այի-Եօրկի վանուց մէջ և յետոյ մտաւ Սագըզի բարձրագոյն վարժարանը։ Աղեքսանդրիոյ Պատրիարք Տ. Սոփրոնիոս, որ այն ատեն Սագըզի մետրապոլիտ էր, իր պաշտպանութեան տակ առաւ զայն և իր ծախքով դրաւ Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանն, ուր շրջանաւարտ եղաւ 1857ին։ Նոյն տարին Սինոպ գնաց որուն մետրապոլիտ կարգուած էր իր պաշտպանը Տ. Սոփրոնիոս։ Կոստանդինուպոլսոյ այդ քաղաքին և Ամասիայի մէջ քիչ ատեն մնալէ յետոյ Աթէնք ղրկուեցաւ, ուր երեք տարի աստուածաբանութիւն ուսաւ տեղւոյն համալսարանին մէջ 1862 մայիսին Սամսոն գնաց, ուր կը գտնուէր Տ. Սոփրոնիոս։ Նոյն տարւոյ հոկտեմբերին Տ. Սոփրոնիոս Կ. Պոլսոյ Պատրիարք ընտրուած ըլլալով, Կոստանդինուպոլսոյ անոր հետ Կ. Պոլիս եկաւ և սարկաւագ ձեռնադրուեցաւ։ Երեք տարի յետոյ երբ Պատրիարքն հրաժարեցաւ, Կոստանդինուպոլսոյ անոր անձնական քարտուղարն եղաւ և 1868ին Եւրոպա ղրկուեցաւ իր ուսումը կատարելագործելու։ Երկուքուկէս տարի յաճախեց Սէրբաղաւերկի աստուածաբանական համալսարանն. ուր ամիս Ջուիցերիա կեցաւ և մէկ տարի՝ Հայտէլպէրկ։ Անգլիա, Ֆրանսա ու Իտալիա այցելելէ յետոյ Կ. Պոլիս դարձաւ և Սինոդին քարտուղար եղաւ 1872ին։ 1874ին քահանայ ձեռնադրուեցաւ և 1876ին Միտիլլիի մետրապոլիտ եղաւ, ուր մնաց մինչև 1893. յետոյ Եփեսոս (Այասուլուկ) փոխադրուեցաւ նոյն պաշտօնով։ Այս վերջին երկու պաշտօններուն մէջ մեծ կարողութիւն և հաստատակամութիւն ցոյց տուաւ։ Պատրիարքական վերջին տագնապին, որ իր ընտրութեամբը կարգադրուեցաւ, իր ուղղամտութեան, անկողմնակալութեան, դատողութեան ու հաստատակամութեան ապացոյցները տուաւ։ Նորընտիր Պատրիարքն ունի այն ամէն կարողութիւններն որք անհրաժեշտ են այդ բարձր պաշտօնին համար։ Իբրեւ արեւելեան Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ պետը յուսալի է որ զօրացուցիչ ու ողջամիտ ազգեցութիւն մ'ունենայ ուրկից այդ Եկեղեցին կարենայ օգտուիլ։

ԻԶՄԻՏԷՆ կը գրեն մեզ ապրիլ 1 թուով.—«Գարահիսարի, Պըլըվալիի և այլ վաշտեր երկու օրէ ի վեր քաղաքս հասած են, որք գալիք վաշտերու կը սպասեն անոնց հետ չոգենաւ նստելու. հոս արդէն պատրաստ կը սպասեն մէկ-երկու շոգենաւ։

—Ապրիլ 3 թուով ալ հետեւեալը կը գրեն.—«Երէկ իրիկուն 28 վակոն զօրք, ձի և այլն հասան քաղաքս. նաև Մախսուսէի շոգենաւ մը ժամ 10½ին մեկնեցաւ ամբողջ բեռցած. առտուն նորէն 30 վակոնէ աւելի հասան զօրքով, ձիով և այլնով լեցուն։

ԹՐԱՄՎԷՅԻ ընկերութեան բաժնետերաց ընդհ. ժողովն, որ յետաձգուած էր, նախընթաց օր միջօրէէն վերջ գումարուեցաւ վարչական խորհրդոյ նախագահ Կ. Գարաթոտորի էֆ. նախագահութեամբ։ Ներկայ էին 65 բաժնետէր, որք 6375 բաժնեթուղթ կը ներկայացնէին. մինչդեռ անցեալ մարտ 27ին, 37 բաժնետէր ներկայ գտնուած էին 3744 բաժնեթուղթով։ Նիստը բաւական աղմկայոյզ եղաւ, ինչպէս վարչական խորհուրդը կ'ակնկալէր, քանի որ նախագահը, նիստը բանալու ատեն, խնդրեց ներկայ բաժնետէրներէն որ օրակարգի խնդիրներէն դուրս չելնեն, ամէն անօգուտ վիճաբանութենէ զգուշանալով։ Ցետոյ առաջարկեց քուէհամարի քննիչ անուանել Մ. Մ. Ֆանօ և Քասթրօ։ Այս առաջարկին դէմ խօսեցան Մ. Մ. Լոմպարտօ ու Բէրտիքարիս առարկելով թէ ըստ սովորութեան ամէնէն աւելի բաժնեթուղթ ունեցողներէն երկուքն անուանել պէտք է այդ պաշտօնին։ Կարճ վիճաբանութենէ մը վերջ, Մ. Մ. Ֆանօ և Քասթրօ քննիչ անուանեցան և Մ. Ա. Արսոթոլիտէս քարտուղար։ Ժողովն այսպէս կազմուած ըլլալով, ընդհ. տնօրէնը կարդաց տարեկան տեղեկագիրն, որ կը հաստատէր թէ 1896ին ընկերութեան հասոյթն եղած է 64,074 օսմ. ոսկի, մինչդեռ 1895ին 73,583.19 ոսկի եղած էր, այսինքն՝ այս տարի 9509.19 ոսկի պակաս։ Հասութից այս նուազութեան պատճառաւ, խնայողութիւններ եղած են և անցեալ տարուան ծախքն 3530 ոսկի պակաս եղած է նախորդ 1895 տարիէն։ Զուտ շահն եղած է 12,373.91 ոսկի, որմէ զեղչելով թիւ 49 կարօնին վճարման համար 6386.50 և կանոնական պահեստին համար ալ 1124.67 ոսկի, մնացեալ 4862.74 ոսկին անցեալ յունուարին յատկացուեր է 988 բաժնեթղթերու գլխավճարին։ Վարչական խորհուրդն իր տեղեկագրով, Ընկերութեան համար օգտակար կը համարէր գնել Պէշիքթաշի այն գետինն, ուր կը գտնուին ընկերութեան ախոռներն ու մթերանոցներն։ Վարչական խորհուրդն արտօնութիւն կը խնդրէր այս գնումն ընելու, և տեղեկագիրը կ'աւարտէր ըսելով թէ մեծ ճիգեր երկարաձգման ու նոր գիծերու շինութեան վերաբերեալ բանակցութիւնք կը շարունակուին Բ. Դրան հետ։ Մ. Լոմպարտօ առաջարկեց մէկ շարաթ օրաձգել նիստն, որպէս զի բաժնետերք կարենան քննել տեղեկագիրն ըստ որում մէկ նուսի մէջ կարելի չէ արդիւնաւորութեան ի'նչ ըլլալն հասկնալ։ Մ. Լոմպարտօ գանգատեցաւ նաև թէ չէր ուզուած իրեն տալ տեղեկագրէն մէկ օրինակ զոր ժողովոյ գումարումէն առաջ խնդրած էր։ Հարցուց նաև թէ սահմանէից կողմն աւելի ցոյց տրուող համար կառքերուն արժէքը չափազանցելու զրուցիւնն ի'նչ քաղաքականութիւն է, և ի'նչպէս կըլլայ որ պանքներուն մէջ աւանդ դրուած գումարն հազիւ 6178 ոսկի է, մինչդեռ Շահ ու Զէնի հաշուին նայելով, 12,373 ոսկի ըլլալու էր։ Վերջապէս գանգատեցաւ դրամագլխի մը չգոյութեան դէմ նիւթեղինաց նորոգութեան համար և հարցուց թէ ընկերութիւնը կարո՞ղ է իր սովորական ծախուց դէմ դնելու և գետնի մը համար 3200 ոսկի ծախսելու։ Նախ Մ. Սրանտոնի և ապա նախագահը վարչական խորհրդոյ թէր ելան ժողովոյ գումարումէն առաջ տեղեկագիրն անդամոց հաղորդել չուզելուն համար։ Ուրիշ քանի մը բաժնետէրներ ալ մասնակցեցան Մ. Լոմպարտոյի յարուցած վիճաբանութեան։ Այս պահուս յուզումն այնքան մեծ էր որ նիստն օրաձգելու առաջարկն, զոր ըրած էր Մ. Լոմպարտօ, բոլորովին զանձ առնուելով քուէի իսկ չարկուեցաւ։ Վերջապէս ՄՄ. Լոմպարտոյի ու Բէրտիքարիսի բուռն բողոքներուն հակառակ, նախագահը քուէի դրաւ օրակարգի խնդիրներն, և քուէարկութիւնը ձեռամբա՞րձ թէ գաղտնի կատարելու խնդրոյն վրայ եւս յարուցուած բուռն վիճաբանութենէ մը վերջ, այս վերջին եղանակն ընդունուեցաւ։ Մ. Լոմպարտօ ժողովոյ սրահէն մեկնած ըլլալով, ժողովն համարումով ընդունեց հաշիւներն ու տարեկան հաշուեցոյցն, և արտօնեց վարչական խորհուրդը՝ գնելու Պէշիքթաշի հողն և հրաժարեալ Մ. Բիէա Անանիանի տեղ Մ. Եորկիոս Պալթասեանի անուանումն հաստատեց։ Մ. Մ. Գարաթոտորի և Լազրոս վերընտրուեցան իբրեւ անդամ Վարչական Խորհրդոյ։ Մ. Մ. Քասթէլլի և Քալվոքարէսի ընտրուեցան իբրեւ քննիչ 1897ի և վերջապէս հրաժարեալ Հալիմ պէյի տեղ Մ. Ժ. Արոստոլիտէս անդամ ընտրուեցաւ։ Նախագահը նիստը ցուցց շնորհակալութիւն յայտնելով բաժնետերաց ու 2½ ժամ տեւող նիստութեան մը միջոցին այնքան համբերութիւն ցոյց տուած էին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Ռուսինկրդնէն ապրիլ 14 թուականաւ կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպան կարգուած է Մր. Ճէյմս Անճել, որ Բողոքականութեան ժողովական կոչուած յարանուանութեան կը պատկանի և Միչիկանի համալսարանաց մշտին անօրէնն է։ Այս յարանուանութեան կը պատկանին նաեւ Թուրքիոյ մէջ գործող ամերիկեան միսիոնարք առ հասարակ։

ԱՅՏԸՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ նահանգին հունձքերը խիստ լաւ վիճակի մէջ են։ Աֆիոնի աշնան ու ձմրան վարուցանքն յաջողեր է։ Վերջերս տեղացած անձրեւներու պատճառաւ գարնան վարուցանը նպաստաւոր պայմաններու մէջ կատարուած է։ Բակլաներն ու արմտիքը լաւ վիճակի մէջ են։

ԹԷՀՐԱՆԻ անգլ. փոխ-հիւպատոս Մր. Էտուարտ Բրոու, որ արձակուրդով Անգլիա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս եկաւ արեւելեան ճեպընթացով։ Մր. Բրոու իր պաշտօնատեղին երթալէ առաջ առժամաբար պիտի վարէ Պիթլիսի անգլ. փոխ-հիւպատոսի պաշտօնը։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա առջի իրիկուընէ Բերա Բէլէս երթալով այցելութիւն տուաւ պարսկական արտասովոր դեսպան Միրզա Էսապեգոր խանի։

ՍԵՐԳ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.— Օսմ. կառավարութիւնն արտօնեց սերգ վարժարաններ հաստատել ի Սկոբոմիոյա, Ենեձեց, Վարտար, Տարիժան, Ճեվճեկելիա, Եէնիճէ, Բրիլաբ, Օխրիտա եւ Մանաստըր։

1900Ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Կայս. կառավարութիւնն որոշեց մասնակցիլ 1900ի Բարիզի արուեստահանդէսին։ Կուրեւոր հրահանգները տրուեցան արտաքին նախարարութեան, որ Օսմ. կառավարութեան ներկայացուցիչն ընտրեց և տեղեկագրեց ի Կայս. Պալատ վաւերացնելու համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարքին ընտրութիւնը Զատկէն յետոյ պիտի կատարուի։

ՏՈՒՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաստոյգ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, ... (ըստ տարիքի), ..., եւ .... երաշխաւորեալ։ «Սկոարիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմբեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ .... ցաւէ ....։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըպուգճեանց դէմ)։

Գաւռգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրխավէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւաստելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ զրահաւորներէն Հաբերապետ Շթայն մայրաքաղաքս եկաւ Օսմ. բանակներուն ուսումնասիրելու։ Արդէն տեղեկագիր մը ղրկեց ի Գերմանիա և շատ գովեստով խօսեցաւ Օսմ. զօրաց վրայ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ. —Սրարդայի պահեստի վաշտն ի զէն կոչուած է և մեկնելու պատրաստ, նոյնպէս Աղչէհրի, Եէլվաճի, Պորտուրի ու Սէյտիլիի վաշտերն որք հելլենական սահմանագլուխը պիտի ղըրկուին։ Դարահիսարէն ալ երկու վաշտ ճամբայ ելած են։ Սելանիկի ու Եանինայի հեռագրատանց համար վեց պաշտօնեայ պիտի ղրկուի։ .... և .... թղթակցներն Միջերկրականէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին և Թէրսանէ մտան։ 1500 զոյգ տրեխ ղրկուեցաւ ի Սելանիկ։

—Սելանիկէն ապրիլ 1 թուով կը հեռագրեն թէ 16 վաշտ Րէտիֆ զօրք համախմբուեր է Սելանիկի մէջ։ Օսմ. բանակետղն հաստատուեր է Սելանիկի հիւսիսային կողմը, Լանգազա կոչուած դաշտավայրը։ Սոֆրէն շոգենաւն Իզմիրէն 1500 զօրք եւ 280 գրաստ առնելով, երէկ իրիկուն Թէքիրտաղ ուղեւորեր է։ Նոյնպէս Թոյէֆ շոգենաւն երեք վաշտ զօրք առնելով, այսօր Իզմիրէն Թէքիրտաղ պիտի տանի։ Օսմ. նաւատորմին սպառազինութեան վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն երէկ Օսմ. երկրորդ զօրախումբին մարտանաւերն այցելով, կարեւոր տնօրինութիւններ ըրաւ սպառազինութիւնները փութացնելու համար։ Մէ.... շոգենաւը չրջուն մարտանաւի վերածուած ըլլալով, հաւելի և աջևի կողմը 6 խոշոր թնդանօթներ զետեղուեցան։ Նոյն շոգենաւն այժմ ռազմամթերք կ'առնու Օսմ. զօրաց համար Այտընի նահանգին մէջ գնուած ձիերն ու ջորիները Սելանիկ ղրկուեր են։ Պանտըրմայի Րէտիֆ զօրաց վաշտերուն բաշխուելու համար 9000 մաուզերեան հրացան ղրկուեցան ի Պանտըրմա։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ ինչ ինչ բարեփոխութիւններ ի գործ դրաւ շէնքերու նոր կանոնագրոյն մէջ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ.—Ջեռնհաս իշխանութիւնն հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ խստիւ գործադրել Պատժական Օրինաց տրամադրութիւնն որ դրամական տուգանք և մէկ ամսէն մէկ տարի բանտարկութիւն կը սահմանէ հնութեանց պատկանող շէնքերը քանդողներուն։ Ծանոյց նաեւ որ անփոյթ պաշտօնատարք պատասխանատու պիտի մնան։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

4 ԱՊՐԻԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէտի Դ.	Օ. Ո.	19	08½
Ամենէն բարձր գին	»	19	14
Ամենէն վար գին	»	19	07
Օսմանիյէ	»	69	—
Րումէլիի երկաթ. ֆր. գոց.		87	50
Ամենէն բարձր գին		89	—
Ամենէն վար գին		87	50
Ռէժի	»	11	30
Քաէտի Ժէնէրալ օթթօմ.	»	6	10
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	3	85
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		6	90
» ժուիսանս »		2	15
Սոս. Օթ. Շամժ է Վալ.	Ա. Ո.	2	36
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		490	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	456	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	3	10
» ութ	» » »	3	50
Րում. երկ. մէկ	» » »	—	—
» » ութ	» » »	—	—

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէտի Դ. Օ. Ո. ք. կ.	—	—
Րումէլիի երկաթուղի ֆր.	—	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109	—
Փարիզ 3 »	ֆր.	23	02½
Ֆիօրին մանտա	»	10	87½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	11
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	06
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59
Քըրըմիզ		51	10
Մէթալիք		97	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 15 ԱՊՐԻԼ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	ֆր.	102	51
Օսմ. քօնս. Սէտի Դ.) բաց.	»	17	65
) գոց.	»	17	45
» » » Բ.	»	29	40
» » » Գ.	»	17	80
Օսմանիյէ	»	310	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	86	—
Օսմ. Բոնօքիթէ	»	405	—
Մաքսատուն	»	420	—
Օսմ. Ռէժի	»	264	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	501	—
Քաէտի Լիօնէ	»	751	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3182	—
Իտալական Ռանթ	»	90	30
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	20	135
Դրամազեղչ	»	2	—

ԼՈՆՏՈՆ, 15 ԱՊՐԻԼ

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	112	10
Օսմ. » Սէտի Ա.	»	66	—
» » » Բ.	»	30	—
» » » Գ.	»	17	80
.Դ.) բաց.	»	17	65
) գոց.	»	17	43
Փոխառութիւն Դաաապա	»	76	—
» Օսմ. 3½ %	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10	25
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	—
Հելլենական 5 %	»	22	50
Մօնօբօլ հելլենական 4 %	»	22	50
Ռանթ 4 %	»	20	—
Ռուսական 3½ % 1891	»	102	87
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	90	—
» Նոր » 6 % 1892	»	89	50
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	385
Դրամազեղչ	»	2	½

Այսօր Բերա Քաֆէ Գօմէրսի մէջ բաւական խաղացողք հաւաքուելով, Քոնս. 19 ղրշ. 04-5 մր. առուծախ եղաւ։ Մանրամասնութիւնք վաղուան թուով։

Մ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1854

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԲԱԶՄԱՏԵՍԱԿ ԱՐԴՈՒՁԱՐԴԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Մահմուտ-Փաշայի վարի կողմը Քամանտաճի խանի էտէն, Թիւ 109, և Համամէ-ի Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց պահակատանց կից, Թիւ 89

Ինչպէս յայտնի է յարգոյ հասարակութեան, վերոյիշեալ վաճառատուններնիս բազում տարիներէ ի վեր խիստ աժան գիներով կը վաճառէ հարսանեաց համար կարի վայելուչ շքեղ եւ ճոխ տեսակներով, արտաքոյ կարգի զարդարուած մոմեր, ծանր արնտուկներ, առժանրլաթ ափսէներ, քօղեր, ամէն տեսակ ձեռնոցներ եւ այլ հարսանեկան նիւթեր։ Մեզ իբրեւ մասնագիտութիւն ընտրած ենք հարսանեաց մոմերու վաճառումն, որ ցարդ շատ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց գոհունակութեանցն արժանացած է։ Ուստի կը խնդրենք մեր բազմաթիւ յարգոյ յաճախորդներէն որ բարեհաճին բուն իսկ վերոյիշեալ անուանով վաճառատունը դիմել որ արդէն իր մասնագիտութեանը մէջ հանրածանօթ է։ Պէտք չէ շփոթել համանուն ուրիշ վաճառատուններու կողմէ եղած յայտարարութիւններէն։ Կը ծանուցանենք Պատուարժան հասարակութեան թէ՝ բուն իսկ Մկրտիչ Հիւսէյինճեան եւ ընկերութեան վաճառատունն

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ
Ղալաթիա, Թօփանէին վրայ (Հին Մուխտարեան թէղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ԲԷԹՐԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	104,500,000
Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

երբեք ուրիշ տեղ փոխադրուած չէ։

Կը վաճառէ նաեւ երախաներու Մկրտութեան համար ամէն տեսակ հագուստներ, Թալմաներ, գլխարկներ եւ այլն, կանանց եւ գլխաւորաբար օրիորդաց օժիտի համար ճերմակեղէններ, պաստըլներ մուսլինի վրայ ամէն լայնքով, անթըրտէօններ' բազմատեսակ գլխարկի ծանր ծաղիկներ, փետուրներ, ամէն եղանակի համար կանանց եւ օրիորդաց գլխարկներ, գասթօռ եւ թէ (խսիրէ) պատրաստ կը գտնուին եւ թէ յանձնառութեան վրայ կը շինուին ու կէս ժամու մէջ կը յանձնուին. նոյնպէս լէյմօնի պուքէթներ, մեզրօ կարնիւթիւրներ, սէնթիւրներ, վերջին նորաձեւ քօրսէններ, ժեռսէներ, բազմատեսակ տանթէլայ, քօրտէլաններ, զանազան տեսակ թիւլեր, հոտաւէտ նիւթեր, գօհէրներ, գօհէր անկլէններ, գըլխու զանազան տեսակ ֆիշիւներ, գըլխարկի փետուրներ, էկրէթներ, փետուրախառն կարնիթիւրներ, պալանս եւ մետաքսեայ թաշկինակներ, հովահարներ, գլխու ֆանթազի սանտրեր, ռիւշ եւ պալայէօզներ։ Վարժարաններու աշակերտուհեաց համար ամէն տեսակ ձեռագործի վերաբերեալ, ասեղներ, հոլանտեր, թուղթեր, զանազան տեսակ թաղարներ։ Սալօններու համար մասնաւոր զարդարուած ծանր թաղարներ ծաղիկներով եւ թաւիշէ ֆանթէզի ասեղներով կապուած։ Նոյնպէս յուղարկաւորութեանց համար պըսակներ' բնական ու շինծու ծաղիկներէ շինուած։ Նաեւ կը ծանուցանենք թէ բաւական տարիներէ ի վեր Եւրոպայի մէջ մեզի յատուկ գործարան մ'ունինք, ուրկից ապրանքներն ուղղակի բերել կուտանք, որով աժանութեան համար մեզի հետ մրցում ընել անկարելի կըլլայ։ 25—25

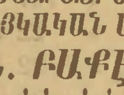

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայէ — Պաթում միջեւ
կանոնաւորապէս բանող
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի եւ տրանզիտ ուղեւորութեան
Նաւալչէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, շունչի կարճութեան, շնչարգելութեան դէմ, եւն.

Այս Թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ափոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն եւ այլն։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով։ Կոկորդի անհաճոյ խտխտումներով գիշեր ցերեկ հազցող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս անմնման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլուէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

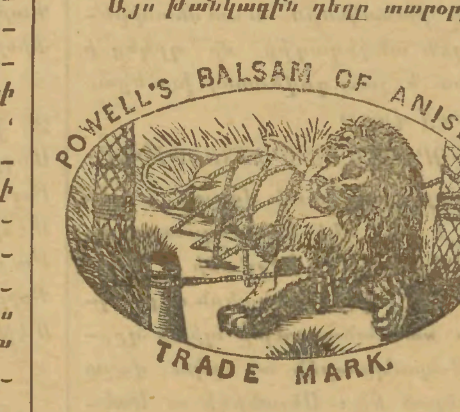

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրշունճը Հագոբ էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պաղչէ, Թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ սստակ վառնեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնս օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվօտայի պահականոցին քով, Թիւ 95-97, Պ. Էտ. Բարունայի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգ. ԷՍԱՏ ՀԱԳԻԲ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմոնտ Բարունայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվօտա փողոց Թ. 95-97։ Կը գտնուին նաեւ բոլոր դեղարաններն եւ դեղավաճառաց քով։

ԿՕԶՄՕԶ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ
(ԿՕՇԿԱԿԱՐ)

Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Համիտիյէ փողոց, Եալըզ Օթէլի կից, Բէօփրիւլիւ Խանին (Նախորդ Տուլունը Ռումէլիյէի) դիմացը Թիւ 12.

Կօշիկներու այս գործարանը կը մրցի ճաշակի մասին. Նախնական նիւթերը Փրանսական ընտիր գործարաններէ բերել տալով, կը պատրաստէ ֆրանսական, անգլիական եւ օսմանեան ճաշակով, ամառնային եւ ձմեռնային տեսակ տեսակ կօշիկներ, չափու վրայ կամ պատրաստ։ Մասնագիտութեամբ կը գործածէ (Նումբր) կօշիկ[illegible] ոտքեր, մասնաւ[illegible] տելով կը հա[illegible] մանկտիներու [illegible] քերուն մէկ զոյգ [illegible] ապագայ անպատա[illegible] գերծ կը պահէ։ Կը [illegible] ոչ աժան գներով։ [illegible] ցուցի յարգոյ յաճախորդաց Զատկական ապրանքները վերջին չարժուած չձգել։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Զտպուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։ — 2. Յանուն լրագրին Ընկալագրեր, փոխանակագրեր, Նամակատան դրամաթուղթեր, Չէքեր, եւն. վաւերական են' լրագրոյն արտօնատէրին ստորագրութիւնը կրելու պայմանաւ միայն։ — 3. Բաժնեգիները Թուրքիոյ համար արծաթ մէճիտի եւ արտասահմանի համար ֆր. ի հաշուով են, մէճիտը 20, ոսկին 108 ղրուշէն։ — 4. Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է, բաց ի Բոսֆ Լօքալի ծախքէն։ — 5. Թղթատարի ծախքն իր վրայ առնելով «Բիւզանդիոն» ա՛յնքան մեծ զոհողութիւն մը կրած է արդէն որ գեղչուած բաժնեգնի առաջարկներ անընդունելի են։ — 6. Ամեն գաւառացի ազգային որ ինքզինք Թերթին խմբագրութեան ծանօթացնելէ ետքն իր բնակած քաղաքին, գիւղախմբին կամ գաւառին ազգային, կրթական կամ տնտեսական խրողութիւններուն, գէպքերուն եւ հանգամանքներուն վրայ ամիսը մը չափ ճշգրիտ եւ ամփոփ տեղեկութիւն հաղորդէ, իրաւունք ունի Թերթին Թղթակիցը նկատուելու, տարեկան Թերթ մը ստանալու, եւ յաւաջիկային դրամական փոխարինութիւն մը, եթէ իր Նամակներ նաեւ դրական արժանիք ունին։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ եւ առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու եւ հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՔԴ. ԼԱԼՕՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անզաւակութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն։ Կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան շրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ ապառումը. կը կասեցնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ու եւ է պատճառէ։ Ջղային տկարութեանց առաջ հնաբանանց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ միայն է։ Մելամաղձութեան ախտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՔԴ. ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, որուն մէջ մտցուելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակն է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկաններ։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեւէ մինչեւ գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ եւ բարօրութեան զգացմամբ որ վարժութիւնն հիւանդը չատոնց կը կորսնցնէր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աչքը կանոնաւորապէս կը գործէ։ Դէմքը կը սկսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն ոյժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքդ. Լալօրի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒՆԱՅԻ, Անգլ. Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվօտա պահականոցին քով, Կալաթա–Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Թիւ 95 եւ 97։

ՌԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍԲԷՍԻՖԻՔ

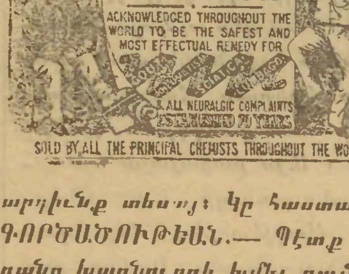

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյի կը գրէ. «Բիչ մը առեն Ռէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը սուր հիւանդներու եւ կը փութամ ըսել որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասի շատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու ջրով խառնուրդի խմել գդալ մը։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին' ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒՆԱՅԻ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եւրոպէք Գալաթըրըմ, Վօյվօտա, Կալաթա–Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ՏԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

(19)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԳՕՊԷ

ՑԱՆՑԱՒՈՐԸ

Միայն թէ դեռ պէտք է սպասել, որպէս զի հարսանեաց համար պէտք եղածն ունենանք։ Ա՛յնպէս չէ՞, Տիկին... Ո՛հ, առանց ցուցամոլութեան... Ո՛չ հարսնեաց կառք պէտք է, ձիերուն ականջները նարնջածաղիկներով, եւ ոչ ալ խնճոյք պէտք է Բալէ-Ռուայալի մէջ, ուր հայցի փորով քթին ծակերը գոցելու է' լսողին ուտելու համար, ա՛յնքան կծու կը հոտի, եւ ուր ծերունի պարոն մը աղանդերի ատեն ռաք կ'երգէ խեղկատակութիւններ երգելու համար... Ո՛չ. բայց պէտք է լաւ նախաճաշ մը մեծարել այն բարեկամներուն որք վկայ պիտի ըլլան մեզ... «Դանայէ»ս պատրաստ ըլլալուն պէս, Պէքմանի պիտի դիմեմ եւ վառարանի մը զարդուկազմածին շինուեան սակարկութիւնը պիտի կոտրեմ Թափեմ— հինգ հարիւր ֆրանքի, եթէ կը հաճիք — եւ անմիջապէս ամուսնութիւն... Հոկտեմբերի վերջերը պէտք ըլլայ այս։»

Բրէթիէն Լէքիւյէ, քանդակագործին միւս բարով ըսելով, իր սենեակը վերադարձաւ եւ իր պայուսակները կոճկեց, առաւել քան երբէք յուզուած։ Տօնատիէօ, կնութեան առնելով իր տեպարն, իր ճամբուն վրայ հանդիպած առաջին աղջիկը, քիչ մը վարնոց կ'երեւէր իրեն եւ միանգամայն Թաքուն նախանձ մը կը ներշնչէր։ Բայց, բարէ՛, այս ընտանեկան ցափակեայն ուզածին պէս գործելու ազատ էր, ուրիշներուն ըսելիքը կը ծաղրէր, մինչդեռ Գանի գաստւոր Պ. Լէքիւյէի որդին, այնքան խստասիրտ ատենակալներու, այնքան սեւ պաշտօններու այս չաւաւ իղն, ինչպէս կ'ըսէր ծաղրածուն Ֆրանսուա,— եւ թէ ուզէր իսկ—, չէր կրնար այդպիսի յիմարութիւն մը գործելու համարձակիլ։ Իր նախնեաց նման, բարի եւ խստաբարոյ ընտանիք կին մ'առնելու, բարեպաշտութեամբ մնած դեռատի աղջիկ մ'ընտրելու պարտաւոր էր։ Վիճակի պահանջումներ կան որք նոյնչափ պարտականութիւններ են։ Այո՛, քանդակագործին արարքն, — իր երիտասարդութեան ու աղքատութեան ընկերուհւոյն ընծայելով ընկերութեան յարգանքը, — կրնար պաշտպանուիլ եւ վեհանձնական իսկ համարուիլ։ Բայց ամէն խորհրդածութիւն ընելէ վերջ, զոհողութիւնը մեծ չէր։ Ֆրանսուա անտարակոյս պիտի կըրնար հռչակաւոր արուեստագէտ մ'ըլլալ, բայց միշտ ժողովրդական բարքերով ու ձեւերով մարդ մը պիտի մնար։ Իր եւ կնոջը միջեւ դասակարգական այսպիսի խտիր մը պիտի չզգտնուէր։ Եւ, ի՛նչ որ ալ ըլլի, ո՛վ գիտէ թէ յետոյ պիտի չամչնար անոր վրայ։ Միւս կողմէ, միթէ որեւէ առնչութիւն կա՞ր Թըրնաուայի ու Էլօիզի յարաբերութեանց, — կենակցութիւն, փոխադարձ պարտականութիւնք, գրեթէ ամուսնութիւն—եւ Բէրլինէգի հետ իր (Բրէթիէնի) կապակցութեան միջեւ։ Ոչ մէկ առնչութիւն կար։ Բրէթիէն Բէրլինէգի համար եւ Բէրլինէգ Բրէթիէնի համար լոկ քմայք մը ունեցած էին, որ քիչ մը երկարած էր, ահա այս էր ամէնքն։ Անգամ մ'ալ ըսենք, բան մը պարտական չէր անոր։ Ուրիշ բան պարտական չէր եթէ ոչ քիչ մը դրամ, այո՛, այս ձախորդ յղութեան պատճառաւ որուն համար ինքզինք ամենեւին պատասխանատու չէր ճանչնար, այո՛, ամենեւին։ Յետոյ, միջոց մը պիտի խորհէր։ Ի՞նչ պիտի ըլլար այս տղան... Գոնէ ողջ պիտի մնա՞ր... Վերջապէս, եթէ այս տղան ապրէր, անոր հոգ պիտի տանէր, անշո՛ւշտ։ Եւ խոստովանինք թէ իր կողմէն այսքանն ալ մեծ բարիք մը պիտի ըլլար։ Վասն զի' այս տղան, վերջապէս, զաւակը պիտի ըլլար փոքրիկ գծրախտ աղջկան մը, որ իր չորս զանազան սիրահարներէն առած էր իր երկու մասանիներն, իր զարդասէղն եւ գինդերն։

Ատելութիւն կը տածէր հէք աղջկան դէմ։ Եւ այն մտածութիւնը թէ նոյն իրիկունն իսկ հարկ պիտի ըլլար ճաշել անոր հետ եւ բացատրութիւններ լսել, հուսկողջոյններ փոխանակել եւ արցունքներ սրբել, դժգոհ թուեցաւ իրեն։ Ժամ ութին պիտի գտնէր զայն կայարանին մէջ, ըստ որում գիշերուան սրընթաց կառախումբը տասնին պիտի մեկնէր։ Յիշեց որ ժամ չորսին ուրիշ կառախումբ մ'ալ կար Գանի համար։ Այդ կառախումբին հասնելու ժամանակ ունէր։

«Քարը գլխուն, ըսաւ մտովի, յանկարծ գաղտնամիտ ու անգութ գտնելով։ Ողբերգական տեսարաններէն կը խորշիմ։»

Զանգակը զարկաւ։

«Հաշիւս ու վարձու կառք մը... Շո՛ւտ...»

Այն ատեն չարամիտ երկտողիկ մը գրեց, հազիւ հաւանական սուտ մը հնարեց, իր հօր մէկ հիւանդութիւնն. հեռագիր մը կը պարտաւորէր զինքն քանի մը ժամ փութացնելու այս մեկնումն զոր ամսէ մ'ի վեր կը յետաձգէր։ Հէք աղջկան վիճակին նկատմամբ ոչ մէկ ակնարկութիւն կար։ Ընդ հուպ իր լուրերը պիտի հաղորդէր։ Եւ չոր ու ցամաք «զքեզ կը համբուրեմ», ը քանի մը պանքատմն պարունակող այս Թուղթին վրայ գրուած, ապտակէ մ'աւելի դժնդակ էր։

Այս Թուղթը, վստահելի բեռնակրի մը ձեռամբ, ղրկեց Բէրլինէգի արուեստանոցին, առանց փոյթ ընելու այն սրտայուզութիւնն զոր այսպիսի առաքում մը կրնար պատճառել մանկամարդ ծաղկագործին, իր ընկերներուն առջեւ։ Եւ մէկ ժամէն ետքը, Բրէթիէն Լէքիւյէ կառքի մը մէջ կը փակուէր, սիրտը' պաղ, բերանը' չոր, իր չար գործին Թեթեւ տենդովն եւ այն վստահութիւնը գործած ըլլալուն համար զգացած տեսակ մը գաղտնի ուրախութեամբ տագրուած։

Զ.

Յղութեան մէջ լքուած հէք աղջկան մը արկածը սովորաբար աղէտալի կը դառնայ։ Բարիզի մէջ իր արուեստով ապրող առանձին կին մը արդէն խիստ նեղութեան մէջ կը գտնուի։ Եթէ տղաբերքի, սնանկ ծախուց տակ ալ ընկճի, այն ատեն կատարեալ Թշուառութեան կը մատնուի։ Ստորին պաշտօնէութիւնն ա՛յս դժբաղդ արարածներուն մէջէն կը հաւաքէ իր գրեթէ բոլոր պաշտօնեաները, երբեմն վաղահաս հետեւանք ունենալով հիւանդութիւնն, հիւանդանոցն ու մահն։

Իբրեւ բացառութիւն, ճակատագիրն ա՛յնքան խիստ չերեւցաւ Բէրլինէգի համար։ Ի բնէ շատ հեզ ըլլալով, Բրէթիէնի յանկարծական մեկնման առթիւ զգացած բուռն վշտէն յետոյ, իր տարաբաղդութեան համակերպեցաւ։ Իր տարփածուները, նախ' իր ղրկեալ' ա՛ն կոտրտուող գործաւորն որ գլխէ հանած էր, յետոյ միւսներն,— ուսանողներ, զգայնոտ փոքրիկ գըրագիրներ, լաւագոյն ընթացքի չէին վարժեցուած զինքն։

(Շար-ունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՉԱՃԵԱՆ